

VUOSIKERTOMUS

1996 / 1997

VUOSIKERTOMUS 1996/1997

73. TOIMINTAVUOSI

SISÄLTÖ

Tietoja osakkaille	2
Tilikauden tietoja lyhyesti	3
Tietoja Finnair Oy:n osakkeista ja omistussuhteista	4
Osakkeet ja osakepääoma	4
Osakkeiden noteeraus	4
Osingonjako	4
Valtion omistus	4
Vaihtovelkakirjalainat	4
Johdon osakkeenomistus	5
Osakkeen kurssikehitys ja vaihto	5
Hallintoelimet	6
Pääjohtajan katsaus	7
TILINPÄÄTÖS	
1.4.1996 - 31.3.1997	
Hallituksen toimintakertomus	8
Markkinatilanne	8
Konsernirakenteen muutokset	8
Taloudellinen tulos	9
Investoinnit	9
Rahoitus	9
Osakepääoma ja osakkeet	10
Muutoksia hallinnossa	10
Henkilöstö ja palkat	10
Tilikauden 1997/98 näkymät	10

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	12
Ulkomaanrahan määräiset erät	12
Johdannaisopimukset	12
Käyttöomaisuus ja poistot	12
Vaihto-omaisuus	12
Rahat, pankkisaamiset ja rahoitusomaisuusarvopaperit	12
Leasing	12
Tutkimus- ja kehitysmenot	12
Välittömät verot ja laskennallisen verovelan muutos	12
Eläkejärjestelyt	12
Konsernituloslaskelma	13
Konsernitase	14
Konsernin rahoituslaskelma	15
Emoyhtiön tuloslaskelma	16
Emoyhtiön tase	17
Emoyhtiön rahoituslaskelma	18
Konsernin ja emoyhtiön tilinpäätösten 31.3.1997 liitetiedot	19
Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä	28
Tilintarkastuskertomus	29
Hallintoneuvoston lausunto	30

KONSERNIN TOIMIALAKATSAUS	31
Lentotoiminta	31
Liikennesuoritteet	31
Lentokalusto	31
Lentoyhtiöiden yhteistyö ja liikennepoliittinen tilanne	31
Henkilöstö ja palvelu	34
Henkilöstö	34
Finnairin laatu	34
Täsmällisyys	34
Asiakaspalvelun laatu	35
Finnairin Ilmailuopiston tarjoama koulutus	35
Toimenpideohjelma kannattavuuden ylläpitämiseksi	36
Ympäristönsuojelun periaatteet ja toimenpiteet	36
Matkatoimistoala	38
Valmismatkatoiminta	39
Muut toimialat	40
Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut	42
Tytäryhtiöt	44
Yhteystietoja	45
Finnair-konsernin liikennetietoja	46
Reittikohteet	47

TIETOJA OSAKKAILLE

Yhtiökokous

Finnair Oy:n varsinainen yhtiökokous pidetään elokuun 21. päivänä 1997 alkaen kello 15.00 Inter-Continental Helsinki-hotellissa, Mannerheimintie 46-48, Helsinki.

Osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on viimeistään 11.8.1997 merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakaluetteloon. Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen edellyttäen, että osakkeenomistaja oli rekisteröity yhtiön osakerekisteriin ennen 11.6.1993. Tässä tapauksessa osakkeenomistajan on esitettävä yhtiökokouksessa osakekirjansa tai muu selvitys siitä, että osakkeiden omistusoikeutta ei vielä ole kirjattu arvo-osuustilille.

Osakkeenomistajan on lisäksi ilmoitettava yhtiökokoukseen viimeistään 18.8.1997.

Osingonjakoehdotus

Finnair Oy:n hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osakkeenomistajille maksetaan tilikaudelta 1996/97 osinkoa 1,00 markkaa osaketta kohti. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan

29.8.1997 niille osakkeenomistajille, jotka ovat täsmäytyspäivänä 26.8.1997 merkitty omistajaluetteloon.

Taloudellinen informaatio

Finnair Oy:n vuosikertomus julkaistaan elokuussa suomeksi ja englanniksi.

Tilikautena 1997/98 yhtiö julkaisee yhden osavuosikatsauksen ajalta 1.4.1997-30.9.1997, ja se julkistetaan 28.11.1997.

Vuosikertomuksia ja osavuosikatsauksia voi tilata puhelin (09) 818 4951, fax (09) 818 4092.

Yhteystiedot

Pääkonttori

Tietotie 11 A, 01053 Finnair
puhelin (09) 818 81
Internet: <http://www.finnair.fi>

Tiedotusosasto

Tiedotuspäällikkö Usko Määttä
puhelin (09) 818 4970
fax (09) 818 4098

Sijoittajasuhteet

Apulaisjohtaja Petri Pentti
puhelin (09) 818 4950
fax (09) 818 4092

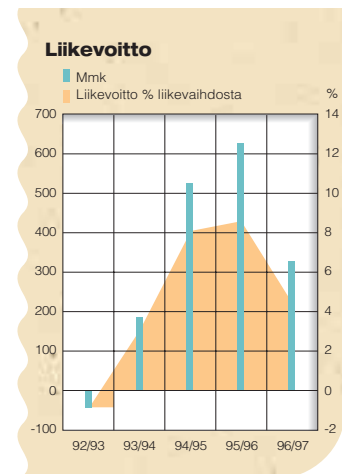
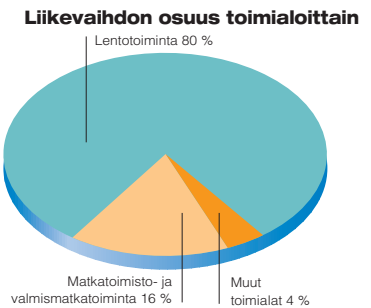
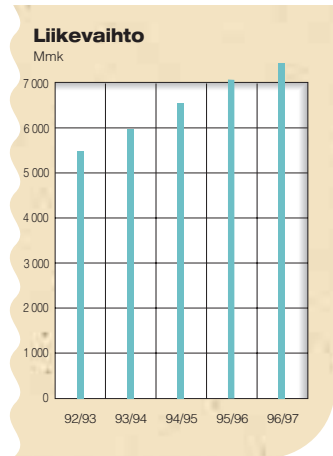
Kansikuva ja takakansi:
Suomen kansallislintu
Laulujoutsen, *Cygnus cygnus*,
kuvattu Inarin Solojärvellä 10.5.1997.
Matti Kolho

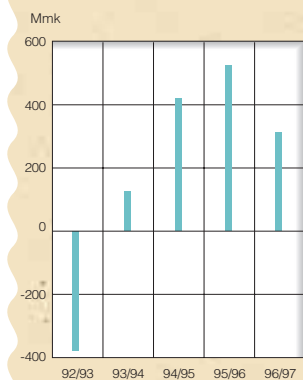
Kierrätykseen sopiva tuote.
Alhaiset päästöt valmistuksessa.
Painatus: Oy Edita Ab
7.1997, Helsinki

TILIKAUDEN TIETOJA LYHYESTI

FINNAIR-KONSERNI		1996/1997	1995/1996	Muutos %
Matkustajamäärä	1 000	6 280	5 963	5,3
Rahti- ja postimäärä	1 000 kg	66 668	60 484	10,2
Myydyt tonn kilometrit	milj.	1 254	1 192	5,1
Liikevaihto	Mmk	7 403	7 186	3,0
Käyttökate	Mmk	784	1 055	- 25,7
Käyttökate liikevaihdosta	%	10,6	14,7	
Liikevoitto	Mmk	326	624	- 47,8
Liikevoitto liikevaihdosta	%	4,4	8,7	
Tulos ennen satunnaiseriä ja veroja	Mmk	310	533	- 41,8
Tilikauden voitto	Mmk	323	372	- 13,2
Tulos/osake	mk	2,48	4,56	- 45,6
Oma pääoma/osake	mk	33,54	31,74	5,7
Osakkeen pörssikurssi 31.3.	mk	36,9	37,7	- 2,1
Bruttoinvestoinnit	Mmk	1 055	567	86,1
Korolliset velat	Mmk	1 676	2 253	- 25,6
Oma pääoma	Mmk	2 752	2 590	6,3
Omavaraisuusaste	%	41,7	37,9	
Velkaantumisaste (Gearing)	%	12,8	25,3	
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	9,4	15,7	
Henkilöstö keskimäärin	henkilöä	10 533	10 105	4,2

Tulos ennen satunnaiseriä ja veroja

TIETOJA FINNAIR OY:N OSAKKEISTA JA OMISTUSSUHTEISTA

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiön maksettu, kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.3.1997 oli 410 265 090 markkaa, käsittäen 82053018 osaketta. Yhtiökokouksessa kullakin osakkeella on yksi ääni. Osakkeen nimellisarvo on 5 markkaa.

Finnair Oy:n vähimmäis- ja enimmäisosakepääoma ovat 300 milj. markkaa ja 1 200 milj. markkaa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestystä muuttamatta. Yhtiön osakkeet liitettiin arvo-osuusjärjestelmään kesäkuussa 1993.

OSAKKEIDEN NOTEERAUS

Finnair Oy:n osakkeet noteerataan Helsingin Arvopaperipörssissä. Lisäksi osakkeilla on käyty kauppaa tammi-kuusta 1995 asti myös SEAQ-järjestelmässä (Stock Exchange Automatic Quotation system) Lontoon pörssissä.

OSINGONJAKO

Finnair Oy:n hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 1996/97 maksetaan osinkoa 1,00 markkaa osakkeelta eli yhteensä 82053018,00 markkaa.

VALTION OMISTUS

Tilivuoden päättyessä 31.3.1997 Suomen valtio omisti 60,3 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Eduskunta päätti 20.6.1994, samalla kun suostumus annettiin valtion omistussuuden laskemiseen Finnair Oy:ssä alle kahden kolmasosan, että valtion tulee omistaa Finnair Oy:n osakkeista yli puolet. Mikäli kaikki liikkeellä olevat vaihtovelkakirjat

vaihdetaan Finnair Oy:n osakkeiksi, olisi Suomen valtion omistusosuus 57,5 %.

VAIHTOVELKAKIRJALAINAT

Finnair Oy on laskenut liikkeelle kaksi vaihtovelkakirjalainaa. Yhtiön hallitus laski elokuussa 1991 yhtiökokouksessa saamansa valtuutuksen nojalla maaliskuussa 1992 liikkeeseen 150 Mmk:n vaihtovelkakirjalainan, joka erääntyy vuonna 1999. Velkakirjat voidaan vaihtaa yhtiön osakkeisiin siten, että 1000 markan nimellisarvoisella velkakirjalla saa 54,4 kpl Finnair Oy:n viiden markan nimellisarvoista osaketta. Vaihtoaika on vuosittain 1.4.-30.10. Velkakirjoja oli

31.3.1997 mennessä vaihdettu yhteensä 113 407 000 markan edestä 5 773 303 osakkeeseen. Mikäli kaikki 31.3.1997 vaihtamatta olleet velkakirjat vaihdetaan osakkeiksi, nousee yhtiön osakepääoma 9 953 295 markalla vastaten 1 990 659 osaketta.

Vuoden 1994 helmikuussa yhtiön hallitus laski elokuussa 1993 yhtiökokoukselta ja marraskuussa 1993 ylimääräiseltä yhtiökokoukselta saamansa valtuutuksen nojalla liikkeeseen eräpäivättömän 230 Mmk:n vaihdettavan debentuurilainan. Laina on oman pääoman luonteinen ns. pääomalaina. Velkakirjat voidaan vaihtaa yhtiön osakkeisiin si-

FINNAIR OY:N OSAKKEENOMISTAJAT 31.3.1997

Osakkaat	Osakemäärä	Osuus %
Suomen valtio	49 510 682	60,34
Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen	2 235 000	2,72
Kuntien eläkevakuutus	1 121 500	1,37
Teollisuusvakuutus Oy	1 100 000	1,34
Neste Oy	1 097 620	1,34
Eläke-Varma Keskinäinen Vakuutus	966 800	1,18
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	880 000	1,07
Henkivakuutusosakeyhtiö Salama	843 000	1,03
Keskeytysvakuutusosakeyhtiö Otso	612 002	0,75
Alfred Berg Sijoitusrahasto	609 600	0,74
Hallintarekisteröidyt yhteensä	14 305 417	17,43
Muut yhteensä	8 771 397	10,69
Kaikki yhteensä	82 053 018	100,00

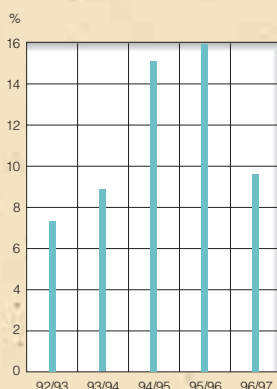
FINNAIR OY:N OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN 31.3.1997

Osakkeiden lukumäärä	Omistaja	Osakemäärä	Osuus %
1 - 100	4 100	191 487	0,23
101 - 1 000	2 564	861 857	1,05
1001 - 10 000	453	1 209 468	1,48
10 001 - 100 000	72	2 882 548	3,52
100 001 - 1 000 000	24	7 476 696	9,11
1 000 001 -	5	55 064 802	67,11
Hallintarekisteröidyt	6	14 305 417	17,43
Arvo-osuuksiksi vaihtamatta		60 743	0,07
Yhteensä	7 224	82 053 018	100,00

FINNAIR OY:N OSAKKEENOMISTAJARYHMÄT 31.3.1997

	kpl	%	Osakemäärä	Osuus %
Julkisyhteisöt	28	0,39	55 051 493	67,09
Yhteisöt	46	0,64	610 592	0,74
Kotitaloudet	6 756	93,52	1 810 919	2,21
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	59	0,82	7 207 687	8,79
Yritykset	308	4,26	2 950 537	3,60
Ulkomaiset	21	0,29	55 630	0,07
Hallintarekisteröidyt	6	0,08	14 305 417	17,43
Arvo-osuuksia vaihtamatta			60 743	0,07
Yhteensä	7 224	100,00	82 053 018	100,00

Sijoitetun pääoman tuotto

ten, että 10 000 markan nimellisarvoisella velkakirjalla saa 271 kpl Finnair Oy:n viiden markan nimellisarvoista osaketta. Vaihtoaika on vuosittain 1.1.-31.1. ja 1.4.-31.12. Velkakirjoja oli 31.3.1997 mennessä vaihdettu yhteensä 156 550 000 markan edestä 4 242 505 osakkeeseen. Mikäli kaikki 31.3.1997 vaihtamatta olleet velkakirjat vaihdetaan osakkeiksi, nousee yhtiön osakepääoma 9 952 475 markalla vastaten 1 990 495 osaketta.

Vaihtovelkakirjalainoista on tarkempi selvitys tilinpäätöksen liitetietojen kohdissa 21 ja 23.

JOHDON OSAKKEENOMISTUS

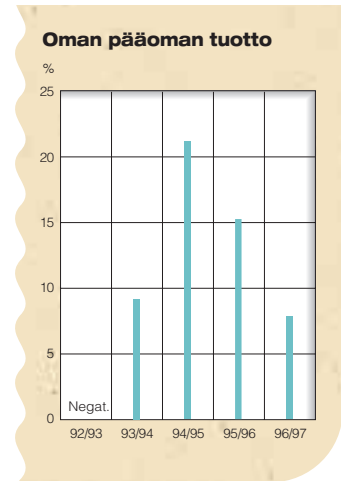
Yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä pääjohtaja omistivat 31.3.1997 yhteensä 2 424 osaketta,

mikä on 0,003% koko osakemäärästä ja äänivallasta.

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA VAIHTO

Finnair Oy:n osakkeen noteeraus Helsingin Arvopaperipörssissä tilikauden viimeisenä päivänä oli 36,90 mk. Yhtiön osakekannan markkina-arvo oli 3 028 milj. markkaa (3 076). Tilivuoden ylin kaupantekokurssi oli 40,00 mk (39,50) ja alin 30,30 mk (28,30).

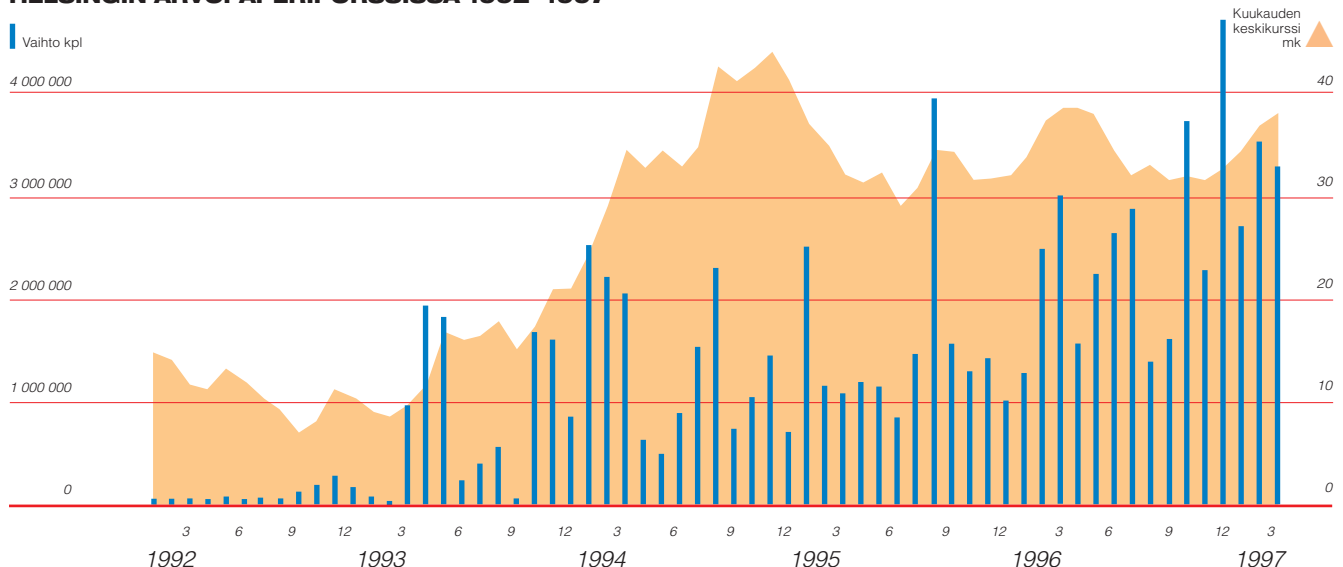
Osakkeita välitettiin Helsingin Arvopaperipörssissä tilivuoden aikana 32,7 milj. kappaletta (20,8) vaihtoarvoltaan 1 126,2 milj. markkaa (709,6). Lontoon pörssin SEAQ-kaupankäytijärjestelmässä vaihdettujen osakkeiden määrä oli 23,3 milj. kappaletta (11,2).

OSAKEKOHTAISIA TUNNUSLUKU- JA PÖRSSIKURSSITIE TOJA

<i>Osakekohtaiset tunnusluvut</i>		1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	
Tulos/osake	mk	- 6,67	1,93	5,10	4,56	2,48	
Oma pääoma/osake	mk	21,69	22,72	27,68	31,74	33,54	
Hinta/voittosuhte (P/E)			17,4	5,7	8,3	14,9	
Osakemäärät ja pörssi kehitys							
Osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin	kpl	53 223 480	59 509 008	71 649 571	81 584 480	82 053 018	
Osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa	kpl	53 223 480	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018	
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	kpl	49 281 000	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018	
Osakeantioikaistut kurssit	ylin	mk	12,96	38,00	46,00	39,50	40,00
	alin	mk	5,09	7,87	28,00	28,30	30,30
Osakekannan markkina-arvo 31.3.	Mmk	472	2 175	2 365	3 076	3 028	
Osakkeiden vaihto	kpl	1 919 383	15 518 144	14 319 356	20 849 877	32 667 714	
Vaihto % keskimääräisestä osakemäärästä	%	3,60	26,10	20,00	25,60	39,81	

FINNAIR OY:N OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA VAIHTO HELSINGIN ARVOPAPERIPÖRSSISSÄ 1992 - 1997

HALLINTOELIMET

1.4.1997

HALLINTONEUVOSTO

Markku Hyvärinen

puheenjohtaja
toimitusjohtaja,
Vakuutusosakeyhtiö
Eläke-Sampo

Riitta Backas

ekonomi,
Thomesto Oy

Jouko K. Leskinen

pääjohtaja,
Sampo-Ryhmä

Jaakko Pohjola

hallitusneuvos,
Liikenneministeriö

Peter Stenlund

ulkoasiainneuvos,
Ulkoministeriö

Henkilöstöedustajat

Tapani Huovilainen**Felix Björklund**

varapuheenjohtaja
toimitusjohtaja,
Oy Karl Fazer Ab

Tarja Kautto

kansanedustaja

Pekka Perttula

puoluesihteeri,
Suomen Keskusta r.p.

Virpa Puisto

kansanedustaja

Ralf Sund

puoluesihteeri,
Vasemmistoliitto r.p.

Markku Kaukanen**Pekka Kivelä**

ekonomi

Mikko Pesälä

kansanedustaja

Jussi Ranta

projektipäällikkö,
Etelä-Karjalan Liitto

Iiro Viinanen

pääjohtaja,
Pohjola-Yhtiöt

Aino Laaksonen**Markku Koskenniemi**

toimitusjohtaja,
Tammerneon Oy

Matti Piuholta

ryhmäsihteeri,
Suomen Keskusta r.p.

Pertti Salolainen

suurlähettiläs,
Lontoo

Juhani Sinisalo

HALLITUS

Harri Holkeri

puheenjohtaja
pankinjohtaja,
Suomen Pankki

Robert G. Ehrnrooth

hallituksen puheenjohtaja,
Metra Oy Ab

Eva-Christina Mäkeläinen

suurlähettiläs,
Wien

Jaakko Ihamuotila

varapuheenjohtaja
vuorineuvos,
Neste Oy

Ari Heiniö

toimitusjohtaja,
OY Stockmann AB

Antti Potila

pääjohtaja,
Finnair Oy

Raimo Hertto

kauppaneuvos,
Rautakirja Oy

Helena Terho

laatujohtaja,
Kone Oy

Seppo Härkönen

toimitusjohtaja,
Suomen Ulkomaankauppaliitto

JOHTOKUNTA

Antti Potila

puheenjohtaja
pääjohtaja

Mauri Annala

johtaja,
talous, tytäryhtiöt,
Finnair Catering

Jouko Malén

johtaja,
teknillinen ryhmä

Henkilöstön edustajina yhtiön johtokunnan kokouksiin on kutsuttu

Henry Johansson**Henrik Arle**

johtaja,
rahoitus, kansainväliset
suhteet, tietohallinto

Juhani Suomela

johtaja,
henkilöstö ja palvelu

Nilgün Josipov**Jorma Eloranta**

johtaja,
lentotoimintaryhmä

Marja Vaitti**Leif Lundström**

johtaja,
markkinointiryhmä

TILINTARKASTAJAT

Erkki Mäki-Ranta, HTM

Pekka Nikula, KHT

SVH Coopers & Lybrand KHT-yhteisö

VARATILINTARKASTAJAT

Tauno Haataja, KHT

Jorma Heikkinen, KHT

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Päättynyt tilivuosi sujui liikenteen kannalta tyydyttävästi. Matkustajamäärä kasvoi uuteen ennätykseen. Suhteellisesti nopeimmin kasvoivat kotimaan reittiliikenne ja tilauslentoliikenne. Kotimaan liikenteen matkustajamäärä jäi kuitenkin edelleen seitsemän vuoden takaista huippuvuotta alemmaksi. Kansainvälisen reittiliikenteen kasvu jäi vaatimattomaksi. Kuljetetun lentorahdin määrä sen sijaan kasvoi voimakkaasti. Yhtiön toiminnan kannattavuus jäi edellisvuotta selvästi heikommaksi. Taseen rakenne kuitenkin vahvistui.

Vuodesta muodostui merkittävä erityisesti siksi, että sen kuluessa yhtiön toimintaa ryhdyttiin laajentamaan uusille markkina-alueille entistä aktiivisemmin. Tähän oli useita syitä, tärkeimpänä Euroopan lentoliikenteen vapauttamisesta aiheutunut markkinakuvan muuttuminen ja sen tarjoamat uudet mahdollisuudet.

Maamme sijainti pohjoisen Euroopan reuna-alueella on merkinnyt, että muilla eurooppalaisilla lentoyhtiöillä on vuosikymmenien ajan ollut mahdollisuus kuljettaa matkustajia Suomesta omiin keskuspaikkoihinsa ja niistä edelleen kolmansiin maihin. Finnairilla ei kuitenkaan ole ollut vastaavaa mahdollisuutta ottaa matkustajia niiden keskuspaikoista ja kuljettaa heitä kolmansiin maihin. Liikenteen vapauttamisen myötä nämä mahdollisuudet ovat nyt olemassa ja niitä on myös ryhdytty hyödyntämään. Luonnollisin liikenteen laajentamissuunta on ollut Ruotsi. Olemme ryhtyneet rakentamaan liikenteellemme toista keskusta Tukholmaan. Tämä on tapahtunut yhteistyössä useiden muiden lentoyhtiöiden kanssa.

Yhtiömme on Ruotsissa ennestään hyvin tunnettu. Helsingin ja Tukholman välinen vilkas liikenne antaa keskuksen rakentamiselle hyvän pohjan. Tukholma on maantieteellisesti matkan varrella Länsi-Eurooppaan. Tukholma on pohjoisen Euroopan liike- ja kulttuurielämän vahva keskus. Tulevat vuodet tulevat näyttämään kuinka Tukholman liikenteemme kasvattaminen onnistuu. Alusta alkaen olemme voineet tuntea yhtiömme tervetulleeksi Ruotsin markkinoille.

Muuten hyvin sujunutta tilivuotta himmensi varsinaisen toiminnan selvästi heikentynyt ja huolta aiheuttava tulokset kehitys. Tämä oli nähtävissä jo tilivuoden alkupuolella. Suomen kansantalouden kehityksessä tapahtui keväällä 1996 notkahdus, joka näkyi myös lentoliikenteen kysynnässä. Kasvu tärkeissä Euroopan maissa jäi myös vaatimattomaksi. Kysyntä kääntyi kasvuun vasta vuoden 1997 alusta.

Koko matkustajamäärän kasvu oli 5,3 %, kun kasvu kahtena aikaisempana tilivuonna oli ollut 10 prosentin tasolla. Hidastuneen kasvun lisäksi toiminnallista tulosta heikensi tiukka hintakilpailu ja erityisesti lentopetroolin hinnan nousu. Koko vuoden polttoainelasku oli noin 150 Mmk korkeampi kuin vuotta aikaisemmin, vaikka määrällinen kulutuksen lisäys oli vaatimaton. Luottotappiot muodostuivat poikkeuksellisen suuriksi kahden yhtiömme tekniikan palveluita ostaneen espanjalaisen lentoyhtiön tehtyä vararikon.

Tulokset kehityksen parantamiseksi käynnistettiin erityinen toimenpideohjelma, Ohjelma 2, jonka tavoitteena on parantaa huomattavasti konsernin tulosten tekokykyä vuosituhannen vaihteeseen mennessä.

Tilivuoden aikana tehtiin päätös hotellitoimintojen myymisestä. Strategia, jonka mukaan yhtiö panostaa lentoliikenteensä tueksi korkeatasoiseen hotellitoimintaan silloin, kun sellaista ei päämarkkina-alueella muuten ole tarjolla, ei enää ole ajankohtainen. Hotellitoinnasta vapautuneet pääomat voidaan nyt käyttää itse lentoliikenteen tarpeisiin.

Tilivuoden alussa tehtiin päätös neljän Boeing 757-tyyppisen lentokoneen hankkimisesta tilauslentoliikenteen tarpeisiin. Koneista ensimmäiset saadaan liikenteeseen syksyllä 1997. Pitkään valmisteltu ohjelma yhtiön uuden Euroopan liikenteeseen tarkoitetun koneen tyypin valitsemiseksi ja perustilauksen tekemiseksi konkretisoitui tilivuoden lopulla, jolloin yhtiö pyysi päävalmistajilta tarjoukset 12 koneesta. Tilauspäätös tehtiin kesäkuussa 1997. Toimitusten on suunniteltu käynnistyvän vuoden 1999 alussa.

Lentoyhtiöitten yhteistyörakenteet muuttuvat nopeaan tahtiin. Nähtävissä on lentoliikenteen globalisoituminen, toisin sanoen suurten maailmanlaajuisesti toimivien lentoyhtiöryhmien syntyminen. Pienemmät lentoyhtiöt hakeutuvat jäseniksi itselleen parhaaksi katsomaansa ryhmään. Voi ennustaa, että vuosien mittaan ryhmien sisäinen yhteistyö tiivistyy ja johtaa myös omistuksellisiin muutoksiin, sillä ilman niitä saavutettavissa olevat hyödyt jäävät rajallisiksi.

Pohjoismainen kilpailukenttä on selkeytynyt kahden lentoyhtiöryhmän väliseksi kilpailuksi. Skandinaavisen SAS:n rinnalle on syntynyt Finnairin, norjalaisen Braathens SAFEn ja tanskalaisen Mærsk Airin muodostama ryhmä, johon kuuluvat myös ruotsalainen Transwede, virolainen Estonian Air ja liettualainen Lithuanian Airlines. Näiden kahden ryhmän markkinaosuudet Pohjoismaitten sisäisestä ja niiden välisestä liikenteestä ovat suunnilleen samansuuruiset.

Uudelleenmuotoutuvilla markkinoilla on Finnairin tarkistettava myös muut yhteistyösuhteensa.

Yhtiömme elää tulevaisuuden kannalta erittäin tärkeätä muutosvaihetta. Siihen liittyvät liiketoiminnan ja kannattavuuden parantaminen, Tukholman alakeskuksen rakentaminen, laivaston uudistaminen ja ennen kaikkea kansainväliset yhteistyösuhteet. Yhtiön tulevaisuus on saamassa uudet puitteet. Luomme 2000-luvun lentoyhtiötä.

Lähtöasemamme on vahva. Yhtiön taloudellinen asema on tyydyttävä ja tarjoamiemme palvelujen kysyntä kasvuksa. Suomen kansantalous kasvaa, ja virkistymistä on nähtävissä muuallakin Euroopassa. Realistisesti on kuitenkin syytä todeta, että menestymistä eivät ratkaise yksistään volyymit vaan toiminnan kannattavuus. Kannattavuuden parantaminen on erittäin tiukassa kilpailussa ja uusia markkinoita vallattaessa vaativa tehtävä. Se on kuitenkin tavoitteemme.

Antti Potila

TILINPÄÄTÖS 1.4.1996 - 31.3.1997

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Finnair-konsernin lentoliikenne kasvoi kertomusvuonna sekä matkustajamäärän että rahtimäärän suhteen edellisvuotta suuremmaksi. Toiminnan kannattavuus sen sijaan heikkeni selvästi. Tulosta paransivat toisaalta huomattavat kertaluon- toiset erät. Taseen rakenne vahvistui ja rahoitusasema säilyi vakaana.

Tilivuoden aikana sulautettiin emoyhti- öön potkurikoneliikennettä harjoittaneet tytäryhtiöt Finnaviation Oy ja Karair oy ja luovuttiin hotellitoiminnan harjoitta- misesta.

Vuoden lopulla käynnistettiin uuden lä- hinnä Euroopan liikenteeseen tarkoite- tun lentokonetyypin hankintaohjelma.

Euroopan lentoliikenteen vapauttami- sen tultua loppuun saatetuksi on yhtiö ryhtynyt aktiivisesti hyödyntämään uu- sia liikennemahdollisuuksia ja yhteis- työtä muiden lentoyhtiöiden kanssa.

Tiukentuneesta kansainvälisestä kilpai- lusta huolimatta tavoitteena on saavut- ta alkaneena tilivuotena päättynyttä vuotta parempi tulos.

MARKKINATILANNE

Lentoliikenteen palvelujen kotimainen kysyntä kasvoi Suomessa vuonna 1996 kansantalouden notkahduksesta huoli- matta. Ulkomaisten matkailijoiden mat- kustus Suomeen sen sijaan taantui ai- kaisempien vuosien voimakkaan kas- vun jälkeen. Käännös tapahtui vuoden 1996 alkupuolella, mikä oli erityisen selvästi havaittavissa lentoliikenteen kehityksessä siten, että kansainvälisen reittiliikenteen matkustajamäärän kas- vu pysähtyi lähes kokonaan, kun taas kotimaan ja tilauslentoliikenteen kasvu voimistuivat tuntuvasti.

Euroopan lentoliikenteen vapauttami- sen ja Suomen EU-jäsenyyden seu- rauksena ulkomaisten lentoyhtiöiden kiinnostus Suomen markkinoita kohtaan on kasvanut. Ne ovat lisänneet tarjon-

taansa ja kiristäneet hintakilpailua. Fin- nair on puolestaan Euroopan lentolii- kenteen vapauduttua laajentanut toi- mintansa perinteisten kotimarkkinoi- den ulkopuolelle erityisesti Tukholmaan muodostetun alakeskuksen kautta. Tä- hän ovat olennaisena osana liittyneet yhteistyösopimukset toisten lentoyhti- öitten kanssa, niin että yhtiön liiken- neyhteydet kattavat varsin laaja-alai- sesti tärkeät liikennekohteet Euroopas- sa ja osittain myös Pohjois-Amerikassa ja Kaukoidän maissa. Kaikkiaan yhtiöl- lä on yhteistyösopimuksia yli 10 lento- yhtiön kanssa.

Finnairin markkinaosuus on laskenut Suomen kansainvälisessä reittiliiken- teessä mutta kasvanut Ruotsissa ja muualla Skandinaviassa. Lentoyhtiöi- den keskinäisissä liiketoimissa ovat merkittäväksi tekijäksi muodostuneet yhteistyösopimukset. Viime vuosina ovat nopeasti lisääntyneet kuljetuskapasitee- tin keskinäiset vuokraukset ns. code- share- periaatteella, jonka mukaan toi- nen lentoyhtiö vuokraa määrättyyn kiin- tiön toisen yhtiön liikennöimän lennon istuimista tai rahtilasta. Vuokralleotta- va yhtiö myy omin tunnuksin ja hinnoit- teluperiaattein mainittua kiintiötä ja kan- taan riskin taloudellisesta tuloksesta.

Tilikautena 1996/97 Finnair-konsernin koko liikenteen matkustajamäärä kas- voi 5,3 % ja myydyt henkilökilometrit 2,5 %. Henkilökilometritarjonnan vähäi- sen 1,6 %:n lisäyksen ansiosta matkus- tajakuormitus suhde parani edellisest- ä vuodesta 0,6%-yksiköllä 69,0 %:iin. Kansainvälisen reittiliikenteen koko mat- kustajamäärä kasvoi vain 2 %, kun edel- lisenä tilikautena kasvu oli 16 %. Kas- vun hidastumiseen vaikuttivat osaltaan liikenteen tarjonnan pienentyminen edellisestä vuodesta Kauko- ja Lähi- idän liikenteessä. Matkustajamäärä las- ki Atlantin liikenteessä 6 %, Kaukoidän 2 % ja Lähi-idän 40 %. Euroopan liiken-

teessä oli kasvua 4 %. Kotimaan liiken- teen matkustajamäärä kasvoi 9 %, edel- lisenä vuonna kasvu oli 5 %. Tilauslen- toliikenteen vastaava kasvuluku oli 10 %, kun se vielä edellisessä vuonna laski 3 %. Rahtiliikenteen kasvu kiihtyi edellisestä vuodesta ja oli 10 %. Kaukoliikenteen kasvavan rahtikuljetuskysynnän tyydyt- tämiseksi ja oman rahtikuljetuskapasitee- teettipulan vuoksi rahtikuljetuksia ostet- tiin ulkomaiselta rahtilentoyhtiöltä.

Tilikaudella 1996/97 Finnairin markki- naosuus matkustajamäärästä Suomen kansainvälisessä reittiliikenteessä oli 62,7 %. Edellisessä vuonna se oli 65,2 %. Kalenterivuonna 1996 lomaliikentees- sä, johon sisältyvät tilauslennot ja loma- reitit, markkinaosuus oli noin 75 %. Edel- lisenä vuonna se oli noin 73 %.

Lentoliikenteen yleinen kehitys Euroopas- sa jatkui koko vuoden 1996 verrattain vah- vana. Euroopan lentoyhtiöiden yhteisjär- jestön AEA:n jäsenyhtiöitten kuljettama kansainvälisen reittiliikenteen matkustaja- määrä kasvoi 7 %. Matkustajakuormitus- suhde parani 0,3 %-yksiköllä ja oli 70,4 %. Rahtiliikenteen kasvu oli 4 %.

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Konsernirakenteen selkeyttämiseen ja tiivistämiseen liittyvänä toimenpiteenä tytäryhtiöistä holding-yhtiö Aero O/Y sulautettiin emoyhtiöön 20.8.1996 ja len- totoimintaa harjoittaneet Finnaviation Oy 2.9.1996 ja Karair oy 22.10.1996.

Hotellitoiminnan harjoittamisesta luovut- tiin 31.12.1996 myymällä Nordic-Hotel Oy:n osake-omistuksesta 60 %:n osuus alalle erikoistuneelle Alkon tytäryhtiö Arctia Oy:lle. Samassa yhteydessä Fin- nairin omistama Hotel Inter-Continenta- lin kiinteistö myytiin perustetulle kiin- teistöosakeyhtiölle, jonka omistajat ovat Alko-Yhtiöt Oy 41 %, Finnair Oy:n elä- kesäätiö 40 % ja Metra Oy Ab 19 %. Mainittu kiinteistöosakeyhtiö osti myös

Liikevaihto

Toimiala, Mmk	1996/97	1995/96	Muutos %
Lentotoiminta	6 491,2	6 420,2	1,1
Matkatoimistoala	292,0	270,6	7,9
Valmismatkatoiminta	1 050,8	926,3	13,4
Muut toimialat	314,8	318,4	- 1,1
Yhteensä	8 148,8	7 935,6	2,7
- Sisäiset oikaisut	- 745,6	- 749,7	- 0,5
Yhteensä	7 403,2	7 185,8	3,0

Liikevoitto

Toimiala, Mmk	1996/97	1995/96	Muutos %
Lentotoiminta	302,9	597,9	- 49,3
Matkatoimistoala	5,6	15,7	- 64,3
Valmismatkatoiminta	0,3	- 0,7	142,9
Muut toimialat	15,8	12,2	29,5
Yhteensä	324,6	625,1	- 48,1
- Sisäiset oikaisut	1,5	- 1,3	
Yhteensä	326,1	623,8	- 47,7

Metran omistaman Hotelli Strand Intercontinentalin kiinteistön. Nordic-Hotel Oy jatkaa muuttuneella omistuspohjalta liiketoimintaansa vuokraamalla hotellikiinteistöt kiinteistöosakeyhtiöltä. Lisäksi Nordic-Hotel Oy osti Ravintola Töölönrannan kiinteistön Finnairilta.

Finnair perusti 31.12.1996 ravintolatoimintaa harjoittavan tytäryhtiön Finnair Gateway Ravintolat Oy:n, joka jatkaa Nordic-Hotel Oy:n aiemmin harjoittamaa ravintolatoimintaa Helsinki-Vantaan lentoasemalla.

TALOUDELLINEN TULOS

Konsernin liikevaihto kasvoi 3,0 % edellisestä vuodesta ja oli 7 403,2 milj. markkaa. Toimintakulut nousivat 8,4 %. Liikevoitto laski 47,7 % ja oli 326,1 milj. markkaa. Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja oli 310,4 milj. markkaa ja tilikauden voitto 322,8 milj. markkaa. Edellisenä vuonna konsernin liikevoitto oli 623,8 milj. markkaa, voitto ennen satunnaiseriä ja veroja oli 533,1 milj. markkaa ja tilikauden voitto 372,2 milj. markkaa. Toiminnallisen tuloksen heikentyminen edelliseen vuoteen verrattuna oli ennakoitavissa jo tilikauden alussa markkinatilanteen ja kustannuskehityksen perusteella.

Emoyhtiön tilinpäätös sisältää käyttöomaisuuden myyntivoittoja yhteensä 344,1 milj. markkaa. Ne muodostuvat pääosin lentokaluston, Hotelli Intercontinental-kiinteistön ja Nordic-Hotel Oy:n osakkeiden myyntivoitoista. Emoyhtiön tilinpäätöksessä on tehty omistukseen hankituista A300 Airbus-koneista kertaluonteinen 135,5 milj. markan poisto, minkä jälkeen Airbus A300 koneiden tasearvot vastaavat niiden käypiä markkina-arvoja. Moskovassa sijaitsevan Infa-hotellin osakkeiden arvo ja saamiset, yhteensä 42,3 milj. markkaa on kirjattu kuluksi. Lisäksi on poistoeron muutoksena tehty käyttöomaisuudesta suunnitelman mukaiset poistot ylittäviä elinkeinoverolain sallimia enimmäispoistoja 204,1 milj. markkaa. Konsernitilinpäätöksessä poistoero on jaettu laskennalliseksi verovelaksi ja vapaaksi omaksi pääomaksi.

Lentokuljetustuotot lentoliikenteen myytyä kokonaissuoritetta (tonnikilometriä) kohti laskivat 2 % edellisestä tilikaudesta. Lentotoiminnan yksikkökustannukset tarjottua tonnikilometriä kohti olivat

samat kuin edellisenä vuonna. Lentoliikenteen polttoaineiden hintojen nousulla oli merkittävä vaikutus kustannuskehitykseen ja taloudelliseen tulokseen. Lisäksi tulosta rasittavat 35,5 milj. markan luottotappiot yhtiön huoltopalveluasiakkaana olleiden kahden ulkomaisen lentoyhtiön jouduttua vararikkoon. Polttoainekulut nousivat 29% ja 150 milj. markkaa edellisestä vuodesta. Hintojen nousu oli keskimäärin 26%. Tähän vaikutti osaltaan Yhdysvaltain dollarin keskimäärin 7,5%:n vahvistuminen suhteessa Suomen markkaan.

Konsernin eri toimialojen tulokset olivat samansuuntaisia konsernin kokonaistuloksen kehityksen kanssa. Hotellitoinnin sekä Finnair Gateway Ravintolat Oy:n luvut on sisällytetty muihin toimialoihin. Koska niiden toiminta ei kata koko tilikautta, eivät luvut ole täysin vertailukelpoisia edelliseen vuoteen.

INVESTOINNIT

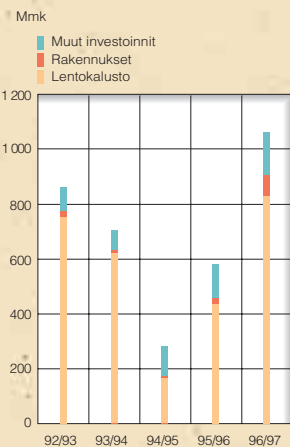
Konsernin kokonaisinvestoinnit olivat ilman ennakkomaksuja 1 055 milj. markkaa (567). Lentokalustohankinnat varosineen ja laitteineen olivat 811 milj. markkaa (424) ja ne koostuvat Finnairin käytössä rahoitusleasattuna olleiden kahden Airbus A300 -lentokoneen lunastuksesta omaksi ja viiden MD-82/83 -koneen hankintakustannuksista, joista kaksi oli yhtiön käytössä olleita leasekoneita. Yksi hankituista MD-82 -koneista on ulosleasattuna lokakuun 1997 loppuun saakka ulkomaisella lentoyhtiöllä. Lentokaluston myynteihin sisältyy yksi DC-10- ja yksi DC-9-41-lentokone. Kaikkiaan yhtiön käytössä olevien lentokoneiden määrä lisääntyi tilikauden loppuun mennessä kahdella koneella edellisestä vuodesta ja oli 54 konetta. Investoinnit rakennushankkeisiin olivat 78 milj. markkaa (26) ja ne sisälsivät uudishankkeina rakenteilla olevan rahtiterminalin laajennuksen ja teknillisen ryhmän tavarantoimitus- ja kuljetusrakennuksen. Investoinnit muuhun käyttöomaisuuteen olivat 166 milj. markkaa (117).

RAHOITUS

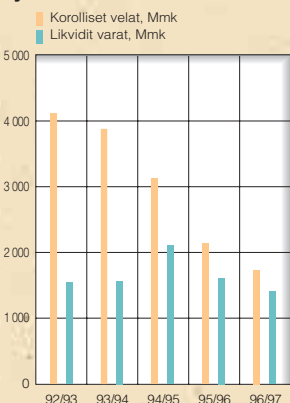
Tulorahoitus ennen investointeja oli 905 milj. markkaa (816). Tilikauden aikana hankitut koneet ostettiin kassavaroin.

Omavaraisuusaste oli tilikauden päättyessä 41,7 % (37,9 %). Taseen vahvistamiseen ovat osaltaan vaikuttaneet vie-

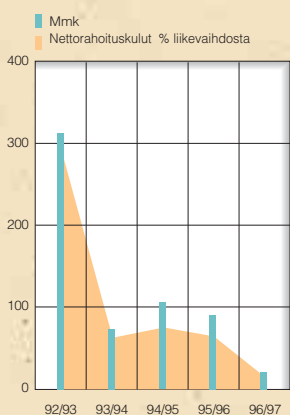
Bruttoinvestoinnit

Korolliset velat ja likvidit varat

Nettorahoituskulut

raan pääoman pienentyminen ja käyttöomaisuuden myynnit. Konsernin nettovelka oli 353 milj. markkaa (655). Nettovelkaa laskettaessa korollisista veloista on vähennetty likvidit varat ja korolliset rahoitusomaisuusvaatavat. Velkaantumisaste (gearing) aleni 12,8 %:iin (25,3%).

Nettorahoituskulut laskivat. Nettorahoituskulut olivat 16 milj. markkaa (91), mikä oli 0,2 % liikevaihdosta (1,3%).

Konsernin maksuvalmius on edelleen vahva. Lisäksi on edellisen tilikauden aikana solmittu kansainvälisen pankkisyndikaatin kanssa sopimus noin 1 000 milj. markan vakuudettomista valmiusluotoista 4-6 vuodeksi. Tätä ei toistaiseksi ole käytetty.

OSAKEPÄÄOMA JA OSAKKEET

Finnair Oy:n osakepääoma oli tilikauden alkaessa 407 922 400 markkaa ja osakkeiden lukumäärä 81 584 480. Tilikauden päättyessä osakepääoma oli 410 265 090 markkaa ja osakkeiden lukumäärä 82 053 018. Vuoden 1992 määrältään 150 milj. markan vaihtovelkakirjalainan vaihtoja osakkeiksi suoritettiin tilikauden aikana yhteensä 8 613 000 markalla. Vaihtojen seurauksena osakepääomaa korotettiin 2 342 690 markalla. Tilikauden aikana ei suoritettu vuoden 1994 vaihdettavan 230 milj. markan debentuurilainan vaihtoja osakkeiksi. Hallituksella ei ole voimassa olevaa osakeantivaltuutusta.

Osakkeita välitettiin Helsingin Arvopaperipörssissä tilivuoden aikana 32,7 milj. kappaletta (20,8) vaihtoarvoltaan 1 126,2 milj. markkaa (709,6). Lontoon pörssin SEAQ-kaupankäyntijärjestelmässä välitettyjen osakkeiden määrä oli 23,3 milj. (11,2) kappaletta. Yhtiön osakekannan markkina-arvo tilivuoden päättyessä oli 3 028 milj. markkaa (3 076). Osakkeista oli 31.3.1997 hallintarekisteröityjä 17,4 % (18,5). Osakkeenomistajien lukumäärä oli yhteensä 7 224 (7 318).

Tilivuoden ylin kaupantekokurssi oli 40,00 mk (39,50), alin 30,30 mk (28,30) ja keskimurssi 34,47 mk (34,03).

Yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä pääjohtaja omistivat 31.3.1997 yhteensä 2 424 osaketta, mikä on 0,003 % koko osakemäärästä ja äänivallasta.

MUUTOKSIA HALLINNOSSA

Finnair Oy:n yhtiökokous valitsi kokouksessaan 21.8.1996 hallintoneuvoston jäseniksi erovuorossa olleista kuudesta jäsenestä viisi uudelleen. Hallintoneuvostosta jäi pois varatuomari Magnus Nordling. Hallintoneuvoston uudeksi jäseneksi valittiin pääjohtaja Iiro Viinanen. Entiset tilintarkastajat valittiin uudelleen.

Hallintoneuvosto valitsi 21.3.1997 pitämässään kokouksessa Finnair Oy:n hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi pankinjohtaja Harri Holkerin ja uudeksi hallituksen jäseneksi laatujohtaja Helena Terhon. Hallituksesta jäivät pois hallituksen puheenjohtajana toiminut pankinjohtaja Kalevi Sorsa ja kauppat. tohtori h.c. Ahti Hirvonen. Hallintoneuvoston uudeksi puheenjohtajaksi valittiin 1.4.1997 alkaen toimitusjohtaja Markku Hyvärinen.

HENKILÖSTÖ JA PALKAT

Lentoliikenteen suoritteiden kasvu ja palvelutason ylläpitäminen aiheuttivat tarpeen lisätä henkilöstöä lentotoimintaan läheisesti liittyvissä tehtävissä. Konsernin koko henkilömäärä oli tilikauden päättyessä 10 364 henkilöä, mikä on 151 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Emoyhtiön henkilömäärä oli 8 319 henkilöä. Konsernirakenteen muutosten vuoksi henkilömäärät eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisen vuoden lukujen kanssa.

Konsernin henkilöstökulut olivat 2 254,8 milj. markkaa ja ne kasvoivat 2,4 % edellisestä vuodesta. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 30,5 %, kun osuus edellisenä vuonna oli 30,6 %.

Henkilöstön keskimääräisiä lukuja on oikaistu yksinomaan osa-aikaisessa palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

TILIKAUDEN 1997/98 NÄKYMÄT

Lentoliikenteen kysynnän kasvun arvioidaan jatkuvan alkaneella tilikaudella ainakin samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Alkaneen tilivuoden ensimmäisinä kuukausina sekä kotimaan että ulkomaan liikenteen matkustajamäärät ovat olleet selvästi edellisvuotta korkeampia. Yleinen toimintaympäristö tukee kehitystä. Suomen kansantalouden kasvun ennustetaan jatkuvan vakaina. Yksityinen kulutus on alkanut selvästi kasvaa ja kuluttajien luottamus talouden elpymiseen on vahvistunut. Kuluttajien kyselytutkimusten perusteella aikaisempaa useampi suunnittelee matkailupalvelujen käytön lisäämistä. Liikennettä lisää myös Tukholman keskuksen laajentaminen.

Liikenteen kokonaistarjontaa on suunniteltu lisättävän vain noin neljä prosenttia henkilökilometreillä mitattuna. Pyrkimyksenä on kustannusten nousun rajoittaminen ja koneitten täyttöasteen parantaminen. Merkittävimmät lisäykset tapahtuvat Euroopan liikenteessä Tukholman liikennettä kasvatettaessa. Taloudellinen tulos on olennaisesti riippuvainen volyymi- ja kustannuskehityksestä. Hintojen ei voi kovan kilpailun johdosta odottaa nousevan. Yhtiössä on käynnistetty useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on pysyväisvaikutteisten muutosten avulla parantaa toiminnan kannattavuutta. Toimenpiteet kohdistuvat laaja-alaisesti myynnin nettotuottojen lisäämiseen, operatiivisen toiminnan tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseen ja hallinnon rationalisointiin. Toimenpiteitä toteutetaan kolme vuotta kattavan ohjelman puitteissa.

Konsernin henkilöstö keskimäärin

Toimiala, henkilöä	1996/97	1995/96	Muutos
Lentotoiminta	8 267	7 907	360
Matkatoimistoala	1 177	1 105	72
Valmismatkatoiminta	461	428	33
Muut toimialat	628	665	- 37
Yhteensä keskimäärin	10 533	10 105	428

Henkilöstön keskimääräisiä lukuja on oikaistu yksinomaan osa-aikaisessa palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

Samalla jatketaan määrätietoista työtä laadun ja asiakaspalvelun parantamiseksi. Helsinki-Vantaan lentoaseman jo toteutetut sekä rakenteilla olevat laajennushankkeet sekä oman rahtitermiinään laajentaminen tarjoavat sekä asiakkaille että yhtiön lentoliikenteelle aikaisempaa huomattavasti paremmat toiminnalliset olosuhteet ja parantavat merkittävästi myös kauttakululiikenteen mahdollisuuksia.

Alkaneen tilikauden tavoitteena on saavuttaa varsinaisen toiminnan osalta päättyntä tilivuotta parempi tulos. Liikevaihdon arvioidaan kasvavan, vaikka siihen vaikuttavat hotellitoiminnasta luopuminen ja osaksi myös verovapaan myynnin kilpailuolosuhteiden muutos. Investoinnit jäävät edellisvuotta pienemmiksi ja ovat ennusteen mukaan noin 500 milj. markkaa. Investointeihin sisältyy yhden yhtiön käytössä leasattuna olevan lentokoneen lunastus omaksi.

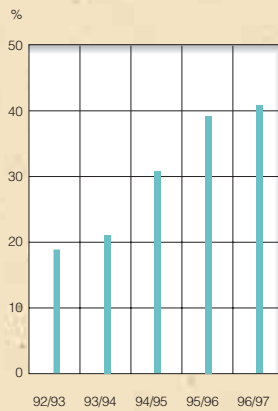
Yhtiö pyysi tarjoukset kahdelta lentokonevalmistajalta, eurooppalaiselta Airbus-yhtiöltä ja amerikkalaiselta Boeing-yhtiöltä, 12 uudesta lentokoneesta korvaamaan vähitellen käytöstä poistettavat DC-9 -koneet. Päätös 12 Airbus-lentokoneen hankinnasta tehtiin 13.6.1997. Näiden koneiden toimitusten on suunniteltu alkavan vuonna 1999.

Konsernin liiketaloudellinen toimintaympäristö on Euroopan lentoliikenteen vapauttamiskehityksen vuoksi oleellisesti muuttunut. Tarjolla olevia uusia liikennemahdollisuuksia on ryhdytty aktiivisesti hyödyntämään. Samalla on tullut ajankohtaiseksi tarkistaa ja selkeyttää yhtiön kansainvälisiä yhteistyösuhteita.

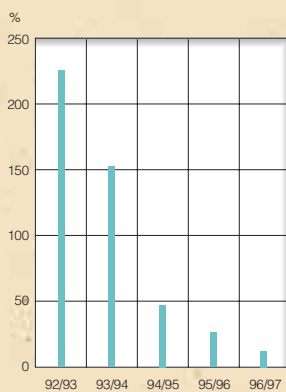
Liiketoiminnan tärkeimpien valuuttojen tilinpäätöskurssit

Valuutta	31.3.97	31.3.96	Muutos %
USD	4,9947	4,6327	7,8
DEM	2,9660	3,1385	- 5,5
SEK	0,6573	0,6917	- 5,0
JPY	0,0404	0,0435	- 7,2
GBP	8,1340	7,0650	15,1
FRF	0,8799	0,9201	- 4,4
CHF	3,4189	3,8921	- 12,2
ECU	5,7650	5,8200	- 0,9
CAD	3,6380	3,3970	7,1

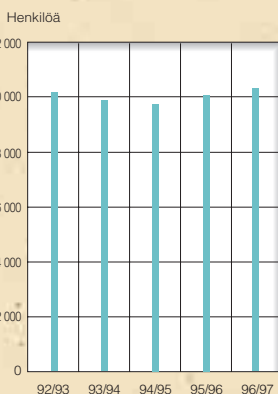
Omavaraisuusaste

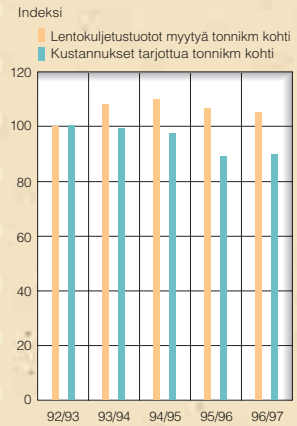
Velkaantumisaste (Gearing)

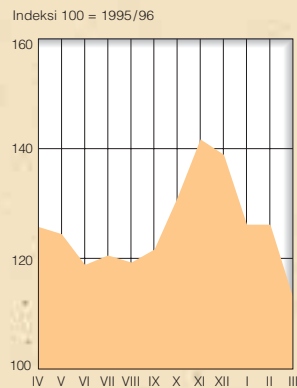
Henkilöstön määrä keskimäärin

Lentotoiminnan yksikkötuottojen ja kustannusten kehitysindeksit

Polttoainehinnan kehitysindeksi (1996/97)

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Finnair Oy:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joiden äänivallasta emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 %.

Yhtiöiden keskinäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Eliminoinnin yhteydessä syntynyt tytäryhtiöosakkeiden hankintamenon ja tytäryhtiön hankintahetken omien pääomien välinen eliminointiero on kohdistettu ensisijaisesti niille omaisuuserille, joista eliminointiero on aiheutunut ja se on poistettu käyttöomaisuuden poistosuunnitelman mukaisesti. Kohdistamatta jäänyt eliminointiero, konserniliikearvo, on poistettu hankintahetkellä. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on ennen yhdistelyä, mikäli mahdollista, oikaistu yhdenmukaisiksi konsernin laskentaperiaatteiden kanssa. Muuntaminen Suomen markkoiksi on tehty tilinpäätöspäivän mukaisella Suomen Pankin keskipäiväkurssilla ja oman pääoman eliminoinnista aiheutuneet muunterot on käsitelty konsernin vapaata omaa pääomaa oikaisevina erinä.

Osuus niiden yhtiöiden tuloksista, joiden osakkeista ja äänivallasta konserni omistaa 20 - 50 %, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on esitetty rahoitustuottojen ja -kulu- jen ryhmässä. Osakkuusyhtiöiden osalta konserniaktiivat on kirjattu kerralla kuluiksi.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahan määräiset saamiset, velat ja vastuut on muutettu markkoiksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskipäiväkurssiin. Maksetut ja saadut ennakot ovat taseessa maksupäivän kurssiin. Liiketoimintaan liittyvät kurssierot on käsitelty myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoituksen ja valuuttaposition suojaamiseen liittyvät kurssierot on esitetty rahoituksen kursieroissa. Kertyneet kurssierot on kokonaisuudessaan kirjattu tuloslaskelmaan.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Valuutta- ja korkoriskien suojaamiseksi tehtyihin johdannaisopimuksiin liittyvät korot on jaksotettu suoriteperusteen mukaisesti joko korkotuotoiksi tai -kuluiksi. Valuuttakurssierot on kirjattu rahoitustuottojen ja -kulu- jen ryhmään kurssieroiksi. Yksilöityjen taseen ulkopuolisten erien suojaamiseksi tehtyjen johdannaisopi-

musten kurssierot on kuitenkin kirjattu samanaikaisesti suojatun erän kanssa.

KÄYTTÖOMAISUUS JA POISTOT

Käyttöomaisuuden tasearvot perustuvat alkuperäisiin suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyihin hankintamenoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat omaisuuden taloudelliseen käyttö- ikään ja alkuperäiseen hankintamenuon. Poistot lasketaan omaisuuslajista riippuen seuraavilla periaatteilla:

- Rakennukset elinkeinoverolain mukaisin enimmäispoistoprosenttein, 4-7 % poistamattomasta meno- ja jäännöksestä
- Lentokoneet ja niiden moottorit tasapoistoin konetyypistä riippuen siten, että uutena hankittujen suihkukoneiden poisto- aika on 15 vuotta 10 %:n jäännösarvoon ja potkuriturbiinikoneiden 12 vuotta 10 %:n jäännösarvoon. Käytettynä ostettujen kuusi vuotta vanhempien suihkukoneiden poisto- aika on 10 vuotta 10 %:n jäännösarvoon
- Lentokonesimulaattorit poistetaan tasapoistoin 10 vuodessa ja yli 1 milj. markkaa maksavat tietokoneet tasapoistoin 5 vuodessa
- Muun aineellisen käyttöomaisuuden poistot ovat 23 % poistamattomasta meno- ja jäännöksestä
- Aktivoidut pitkävaikutteiset menot poistetaan niiden luonteesta riippuen 5-10 vuodessa.

Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidol- listen poistojen erotus esitetään erillisyyhtiöiden tuloslaskelmissa poistoeron muutoksena. Taseissa poistoero sisältyy vastattavien puolella varauksiin. Konsernitilinpäätöksessä poistoero on jaettu taseessa vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus muodostuu lentokaluston korjaus- ja huoltotoiminnan varaosista ja tarveaineista sekä matkustajapalvelun myyntivarastosta. Vaihto-omaisuus on arvostettu keskimääräiseen hankintahintaan. Keskenäisten töiden arvoon sisällytetään keskimääräiset palkkakustannukset ilman henkilövisukuluja, käytetyt vaihto-omaisuus- aineet ja tarvikkeet sekä alihankintatyöt.

RAHAT, PANKKISAAMISET JA RAHOITUSOMAISUUS- ARVOPAPERIT

Rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopape- rit arvostetaan alkuperäiseen hankin- tamenuon tai sitä alempaan markkina- arvoon. Arvonmuutokset kirjataan rahoituskulu- jen ryhmään poistoina sijoituksista.

LEASING

Konsernin lentokaluston leasemaksut ovat merkittävät. Vuosittaiset leasemaksut on käsitelty vuokratuloina. Sopimusten mukaiset tulevat vuosina erääntyvät lentoka- luston leasemaksut on esitetty taseen ul- kopuolisina erinä liitetietojen kohdassa 27.

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Lentokoneiden, järjestelmien ja liikennöi- nin teknologian tutkimus- sekä kehittä- mistyö suoritetaan pääosin valmistajien toimesta. Lentokalustoon ja muuhun käyt- töomaisuuteen liittyvät omat kehityshank- keet aktivoidaan hankintamenuon ja poistetaan vaikutusaikanaan. Markkinoin- tiin ja asiakaspalveluun liittyvä tutkimus- ja tuotekehitysmenot kirjataan vuosiku- luiksi niiden syntymisvuonna.

VÄLITTÖMÄT VEROT JA LASKENNALLISEN VEROVELAN MUUTOS

Tuloslaskelmaan on välittöminä veroina kirjattu konserniyhtiöiden tilikauden tu- loksia vastaavat arvioidut verot, aikai- sempien tilikausien verojen oikaisut ja laskennalliset verot. Laskennallinen ve- rovelka on laskettu tilikaudella voimassa olevan verokannan mukaan.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Konsernin kotimaisissa yhtiöissä henki- löstön lakisääteinen ja muu eläketurva on järjestetty pääosin Finnair Oy:n eläkesää- tiö s.r.:ssä ja osittain kotimaisissa eläkeva- kuutusyhtiöissä. Finnair Oy:n eläkesäätiö s.r. on yhteiseläkesäätiö, johon kuuluvat emoyhtiö ja kuusi tytäryhtiötä. Emoyhtiön ja kahden tytäryhtiön osalta on säätiössä järjestetty sekä TEL:n mukainen perustur- va että lisäeläketurva. Eläkesäätiö on lisä- eläketurvan osalta suljettu vuonna 1991 lukuunottamatta liikennelentäjiä.

Finnair Oy:n eläkesäätiön eläkevastuu on katettu yhteenlasketun perusturvan ja lisäeläketurvan muilta osin täysin lukuun- ottamatta sosiaali- ja terveysministeriön määräyksistä johtuvaa 20,5 milj. markan pakollista vastuuvajauksen osuutta. Li- säeläketurvaan liittyvää vastuuvajasta oli Matkatoimisto Oy Arealla 2,9 milj. markkaa. Yhtiöiden suoraan maksamien eläkkeiden vastuu on 17,6 milj. markkaa.

Emoyhtiön ja tytäryhtiöitten toimitusjoh- tajien eläkeikä vaihtelee sopimusten pe- rusteella 60-65 vuoteen.

Eläkevastuita koskevia tietoja on esitetty liitetietojen kohdissa 12 ja 28.

KONSERNITULOSLASKELMA (1 000 mk)

	1.4.1996 - 31.3.1997	1.4.1995 - 31.3.1996	Muutos %	Liitetieto
LIIVEVAIHTO	7 403 238	7 185 848		
Valmistus omaan käyttöön	13 469	12 644		
Liiketoiminnan muut tuotot	79 603	51 582		1
LIIKETOIMINNAN TUOTOT	7 496 310	7 250 074	3,4	
LIIKETOIMINNAN KULUT				
Aineet ja tarvikkeet				
Ostot tilikauden aikana	1 284 901	1 084 636		2
Varastojen lisäys (-), vähennys (+)	- 14 089	- 16 667		
Ulkopuoliset palvelut	1 087 882	1 015 348		3
Henkilöstökulut	2 254 823	2 202 311		4
Vuokrat	565 803	534 764		5
Liikennöimismaksut	788 554	722 494		6
Muut kulut	744 798	652 157		7
	- 6 712 672	- 6 195 043	8,4	
KÄYTTÖKATE	783 638	1 055 031	- 25,7	
POISTOT KÄYTTÖOMAISUUDESTA JA MUISTA PITKÄVAIKUTTEISISTA MENOISTA	- 457 503	- 431 228	6,1	8
LIIKEVOITTO	326 135	623 803	- 47,7	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 15 734	- 90 671	- 82,6	9
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VEROJA	310 401	533 132	- 41,8	
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	285 198	-		
Satunnaiset kulut	- 166 109	-		
	119 089	-		31
VOITTO ENNEN VEROJA	429 490	533 132	- 19,4	
VÄLITTÖMÄT VEROT				
Tilikauden verot	- 51 522	- 40 626		
Laskennallisen veroveljan muutos	- 54 436	- 119 712		
	- 105 958	- 160 338	- 33,9	10
VÄHEMMISTÖOSUUS TULOKSESTA	- 691	- 561	23,1	
TILIKAUDEN VOITTO	322 841	372 233	- 13,3	

KONSERNITASE (1 000 mk)

VASTAAVAA	31.3.1997	Osuus %		31.3.1996	Osuus %		Liitetieto
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET							
Aineettomat hyödykkeet							8
Aineettomat oikeudet	8 612			8 977			
Muut pitkävaikutteiset menot	50 994	59 606	0,9	51 665	60 642	0,9	
Aineelliset hyödykkeet							8
Maa-alueet	4 751			4 751			
Rakennukset	413 149			609 094			
Lentokalusto	3 070 950			2 752 611			
Muu kalusto	340 946			333 747			
Ennakkomaksut	113 817	3 943 613	58,9	141 668	3 841 871	55,4	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset							
Osakkuusyhtiösakkeet	1 893			26 271			11
Muut osakkeet ja osuudet	35 560			39 157			11
Lainasaamiset	5 206	42 658	0,7	75 138	140 566	2,0	14
ARVOSTUSERÄT							
Vastuu yhtiön eläkkeistä	17 593			29 247			
Eläkesäätiön vastuuvajaus	23 452	41 045	0,6	31 952	61 199	0,9	
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS							
Vaihto-omaisuus							13
Aineet ja tarvikkeet	195 784			179 516			
Muu vaihto-omaisuus	6 338	202 122	3,0	8 517	188 033	2,7	
Saamiset							
Myyntisaamiset	589 722			564 590			14, 30
Siirtosaamiset	371 861			354 689			14, 15, 30
Muut saamiset	124 564	1 086 147	16,2	123 234	1 042 513	15,0	14
Rahoitusomaisuusarvopaperit							
Lyhytaikaiset sijoitukset		1 193 326	17,8		1 515 495	21,9	16
Rahat ja pankkisaamiset		129 719	2,0		82 576	1,2	17
		6 698 236	100,0		6 932 895	100,0	
VASTATTAVAA							
OMA PÄÄOMA							
18							
Sidottu oma pääoma							
Osakepääoma	410 265			407 922			
Vararahasto	860 591			854 321			
Arvonkorotusrahasto	–	1 270 856		88 085	1 350 328		
Vapaa oma pääoma							
Voitto edellisiltä vuosilta	1 158 020			867 319			
Tilikauden voitto	322 841	1 480 861		372 233	1 239 552		
Oma pääoma yhteensä		2 751 717	41,1		2 589 880	37,3	
VÄHEMMISTÖOSUUDET		1 694			1 423		
VIERAS PÄÄOMA							
Vaihdeettava debentuurilaina		73 450	1,1		73 450	1,1	21
Vastuulaina		229 600	3,4		233 481	3,4	22
Pitkäaikainen vieras pääoma							
Vaihtovelkakirjalaina	36 593			45 206			20, 23
Lainat rahoituslaitoksilta	431 222			676 573			20
Eläkelainat	699 229			1 070 646			20
Laskennallinen verovelka	341 626			287 190			
Muut pitkäaikaiset velat	41 045	1 549 715	23,1	61 199	2 140 814	30,9	20
Lyhytaikainen vieras pääoma							
Lainat rahoituslaitoksilta	72 480			54 600			20
Eläkelainat	110			1 885			
Saadut ennakot	102 335			91 511			24
Ostovelat	530 298			430 914			30
Siirtovelat	1 253 670			1 217 797			25
Muut lyhytaikaiset velat	133 167	2 092 060	31,2	97 140	1 893 847	27,3	
		6 698 236	100,0		6 932 895	100,0	

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1 000 mk)

	1996/97	1995/96
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Käyttökate	783 638	1 055 031
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)	- 15 734	- 79 071
Satunnaiserät	242 989	0
Verot	- 105 958	- 160 338
	904 935	815 622
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys (+)	- 14 089	- 16 668
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	- 43 634	- 14 051
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys (-)	+ 182 379	+ 34 953
	124 656	4 234
Liiketoiminnan kassavirta	1 029 591	819 856
INVESTOINNIT		
Investoinnit lentokalustoon	- 810 705	- 424 010
Investoinnit rakennuksiin	- 78 044	- 26 220
Muut investoinnit	- 166 256	- 116 863
Ennakkomaksujen muutos	27 851	- 26 260
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	- 1 027 154	- 593 353
Käyttöomaisuuden myyntituotot	372 383	49 373
Investointien kassavirta	- 654 771	- 543 980
Pitkäaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	+ 69 932	- 4 736
Kassavirta ennen rahoitusta	444 752	271 140
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	17 130	0
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	- 591 956	- 833 231
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	+ 16 104	- 13 573
Osingonjako	- 81 584	- 40 778
Sidotun oman pääoman lisäys (+), vähennys (-)	- 79 472	+ 516
Rahoituksen kassavirta	- 719 778	- 887 066
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys (+), vähennys (-)	- 275 026	- 615 926
Likvidit varat 1.4.	1 598 071	2 213 997
Taseen mukainen likvidien varojen vähennys (-), lisäys (+)	- 275 026	- 615 926
Likvidit varat 31.3.	1 323 045	1 598 071

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (1 000 mk)

	1.4.1996 - 31.3.1997	1.4.1995 - 31.3.1996	Muutos %	Liitetieto
LIKEVAIHTO	6 307 381	6 047 611		
Valmistus omaan käyttöön	13 469	12 364		
Liiketoiminnan muut tuotot	100 367	80 449		1
LIKETOIMINNAN TUOTOT	6 421 217	6 140 424	4,6	
LIKETOIMINNAN KULUT				
Aineet ja tarvikkeet				
Ostot tilikauden aikana	1 285 011	1 037 835		2
Varastojen lisäys (-), vähennys (+)	- 38 561	- 15 054		
Ulkopuoliset palvelut	676 925	660 446		3
Henkilöstökulut	1 881 887	1 779 503		4
Vuokrat	511 804	480 434		5
Liikennöimismaksut	769 548	679 027		6
Muut kulut	590 819	511 265		7
	- 5 677 433	- 5 133 456	10,6	
KÄYTTÖKATE	743 784	1 006 968	- 26,1	
POISTOT KÄYTTÖMAISUUDESTA JA MUISTA PITKÄVAIKUTTEISISTA MENOISTA	- 435 611	- 407 323	6,9	8
LIKEVOITTO	308 173	599 645	- 48,6	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 624	- 68 630	- 108,2	9
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	313 797	531 015	- 40,9	
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	291 811	-		
Satunnaiset kulut	- 177 709	-		
	114 102	-		31
VOITTO ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	427 899	531 015	- 19,4	
POISTOERON MUUTOS	- 204 085	- 355 767	-	8
VÄLITTÖMÄT VEROT	- 45 051	- 35 200	28,0	10
TILIKAUDEN VOITTO	178 763	140 048	27,6	

EMOYHTIÖN TASE (1 000 mk)

VASTAAVAA	31.3.1997	Osuus %	31.3.1996	Osuus %	Liitetieto
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET					
Aineettomat hyödykkeet					8
Aineettomat oikeudet	8 415		8 695		
Muut pitkävaikutteiset menot	40 723	49 138	31 284	39 979	0,6
Aineelliset hyödykkeet					8
Maa-alueet	4 280		4 280		
Rakennukset	407 609		602 842		
Lentokalusto	3 070 950		2 749 252		
Muu kalusto	289 316		275 842		
Ennakkomaksut	113 817	3 885 972	141 000	3 773 216	56,6
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					
Osakkuusyhtiöosakkeet	2 189		37 345		11
Tytäryhtiöosakkeet	48 079		41 405		11
Muut osakkeet ja osuudet	25 987		30 439		11
Lainasaamiset	9 342	85 597	115 163	224 352	3,4
ARVOSTUSERÄT					12
Vastuu yhtiön eläkkeistä	16 755		12 426		
Eläkesäätiön vastuuvajaus	18 427	35 182	22 702	35 128	0,5
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS					13
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet	193 898		155 490		
Muu vaihto-omaisuus	6 036	199 934	5 883	161 373	2,4
Saamiset					
Myyntisaamiset	440 162		444 251		14
Siirtosaamiset	326 369		312 117		14, 15
Muut saamiset	101 409	867 940	90 629	846 997	12,7
Rahoitusomaisuusarvopaperit					
Lyhytaikaiset sijoitukset		1 193 326		1 515 495	22,8
Rahat ja pankkisaamiset		110 374		64 192	1,0
		6 427 463		6 660 732	100,0
VASTATTAVAA	31.3.1997	Osuus %	31.3.1996	Osuus %	Liitetieto
OMA PÄÄOMA					18
Sidottu oma pääoma					
Osakepääoma	410 265		407 922		
Vararahasto	860 591		854 321		
Arvonkorotusrahasasto	–	1 270 856	88 085	1 350 328	
Vapaa oma pääoma					
Voitto edellisiltä vuosilta	411 467		353 004		
Tilikauden voitto	178 763	590 230	140 048	493 052	
Oma pääoma yhteensä		1 861 086		1 843 380	27,7
VARAUKSET					8
Kertynyt poistoero	1 075 301		871 216		
Vapaaehtoiset varaukset					
Siirtymävaraus	144 600	1 219 901	144 600	1 015 816	15,3
VIERAS PÄÄOMA					
Vaihdeettava debentuurilaina		73 450		73 450	1,1
Vastuulaina		229 600		233 481	3,5
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Vaihtovelkakirjalaina	36 593		45 206		20, 23
Lainat rahoituslaitoksilta	429 736		676 030		20
Eläkelainat	668 429		986 226		20
Muut pitkäaikaiset velat	35 263	1 170 021	35 128	1 742 590	26,2
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Lainat rahoituslaitoksilta	71 991		53 069		20
Ostovelat	368 637		317 142		19
Siirtovelat	1 150 362		1 079 425		19, 25
Muut lyhytaikaiset velat	282 415	1 873 405	302 379	1 752 015	26,3
		6 427 463		6 660 732	100,0

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA (1 000 mk)

	1996/97	1995/96
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Käyttökate	743 784	1 006 968
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)	5 624	- 68 630
Satunnaiserät	249 602	0
Verot	- 45 051	- 35 200
	953 959	903 138
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys (+)	- 38 561	- 15 054
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	- 20 944	+ 42 566
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys (-)	+ 102 470	- 28 094
	42 965	- 582
Liiketoiminnan kassavirta	996 924	902 556
INVESTOINNIT		
Investoinnit lentokalustoon	- 814 405	- 423 330
Investoinnit rakennuksiin	- 64 862	- 26 220
Muut investoinnit	- 146 377	- 106 349
Ennakkomaksujen muutos	27 183	- 26 260
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	- 998 461	- 582 159
Käyttöomaisuuden myyntituotot	338 368	46 569
Investointien kassavirta	- 660 093	- 535 590
Pitkäaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	+ 105 821	+ 631
Kassavirta ennen rahoitusta	442 652	367 597
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	23 904	0
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	- 600 408	- 931 324
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	+ 18 921	- 14 927
Osingonjako	- 81 584	- 40 778
Sidotun oman pääoman lisäys (+), vähennys (-)	- 79 472	+ 516
Rahoituksen kassavirta	- 718 639	- 986 513
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys (+), vähennys (-)	- 275 987	- 618 916
Likvidit varat 1.4.	1 579 687	2 198 603
Taseen mukainen likvidien varojen vähennys (-), lisäys (+)	- 275 987	- 618 916
Likvidit varat 31.3.	1 303 700	1 579 687

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖSTEN LIITETIEDOT

	Konserni 1996/97 Mmk	Konserni 1995/96 Mmk	Emoyhtiö 1996/97 Mmk	Emoyhtiö 1995/96 Mmk
1. Liiketoiminnan muut tuotot				
Lentokaluston myyntivoitto	59,1	33,8	59,1	33,8
Muut erät	20,5	17,7	41,3	46,6
Yhteensä	79,6	51,6	100,4	80,4
Lentokaluston myyntivoitto on myyntihinnan ja suunnitelman mukaisilla poistoilla alennetun menojäännöksen erotus.				
2. Aineet ja tarvikkeet				
Korjaamojen aineostot	210,2	189,5	225,9	179,8
Matkustajapalvelun aineostot	361,5	322,2	404,1	361,7
Lentotoiminnan polttoaineet	663,7	514,4	655,0	496,3
Muut erät	49,5	58,6	-	-
Yhteensä	1 284,9	1 084,6	1 285,0	1 037,8
3. Ulkopuoliset palvelut				
Maaselvitysmaksut	252,6	238,4	252,1	237,7
Seuramatkatuotannon maajärjestelykulut	371,0	299,5	-	-
Lentokaluston korjaus ja huolto	159,1	157,8	144,2	125,7
Käyttömaksut paikanvarausjärjestelmästä	102,0	89,1	101,2	88,2
Muut erät	203,3	230,5	179,5	208,8
Yhteensä	1 087,9	1 015,3	676,9	660,4
4. Henkilöstökulut				
Suoriteperusteiset palkat				
Hallinto ja toimitusjohtajat	4,1	4,3	2,0	1,9
Muut	1 790,6	1 662,8	1 493,1	1 332,5
Yhteensä	1 794,7	1 667,2	1 495,0	1 334,4
Sairausajan palkat	- 36,4	- 34,9	- 33,8	- 30,2
Yhteensä	1 758,3	1 632,3	1 461,3	1 304,2
Henkilösivukulut				
Lakisääteiset henkilösivukulut	226,0	242,2	198,1	205,7
Maksut eläketurvan järjestämisestä	220,5	276,5	182,7	233,4
Sairausajan palkat	36,4	34,9	33,8	30,2
Muut erät	13,7	16,4	6,0	5,9
Yhteensä	496,5	570,0	420,6	475,3
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	2 254,8	2 202,3	1 881,9	1 779,5
Luontaisetujen verotusarvot	23,0	23,4	18,2	18,0
Luontaisetujen hankinnasta aiheutuvat kulut eivät sisälly henkilöstökuluihin.				
5. Vuokrat				
Lentokaluston leasemaksut	205,4	207,1	205,4	207,1
Lyhytaikaiset lentokaluston vuokrat	88,4	57,5	88,3	57,5
Toimitila- ja maavuokrat	146,3	145,8	99,6	98,6
Tietohallinnon kone- ja linjavuokrat	32,7	35,7	32,2	35,6
Muut erät	93,0	88,6	86,2	81,8
Yhteensä	565,8	534,8	511,8	480,4
6. Liikennöimismaksut				
Matkustajamaksut	246,9	235,8	233,6	208,7
Laskeutumismaksut	260,5	238,8	255,0	225,4
Navigaatiomaksut	256,8	223,9	256,8	223,8
Muut erät	24,3	24,0	24,1	21,1
Yhteensä	788,6	722,5	769,5	679,0

	Konserni 1996/97 Mmk	<i>Konserni 1995/96 Mmk</i>	Emoyhtiö 1996/97 Mmk	<i>Emoyhtiö 1995/96 Mmk</i>
7. Muut kulut				
Myynti- ja markkinointikulut	222,9	209,5	155,6	144,0
Päiväraha-, hotelli-, ym. matkakulut	146,7	143,8	136,9	128,8
Toimitilojen ylläpito ilman vuokria	60,4	62,8	55,4	50,8
Viestikulut	52,1	44,0	39,1	32,3
Muut erät	224,8	188,2	166,7	153,6
Luottotappiot	38,0	3,9	36,9	1,8
Yhteensä	744,8	652,2	590,8	511,3
8. Käyttöomaisuus ja poistot				
Suunnitelman mukaiset poistot tuloslaskelmassa				
Muista pitkävaikutteisista menoista	13,0	14,8	9,0	9,3
Rakennuksista	29,6	30,9	29,4	30,7
Lentokalustosta	311,6	291,3	311,2	290,3
Muusta kalustosta	103,3	94,1	86,0	77,0
Yhteensä	457,5	431,2	435,6	407,3
Poistoeron muutos				
Lentokalusto	-	-	213,3	365,0
Muu kalusto	-	-	- 9,2	- 9,2
Yhteensä	-	-	204,1	355,8
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.4.	9,0	8,8	8,7	8,6
Lisäykset 1.4. - 31.3.	0,1	0,2	0,1	0,1
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 0,4	-	- 0,4	-
Kirjanpitoarvo 31.3.	8,6	9,0	8,4	8,7
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.4.	141,9	127,9	80,6	72,8
Lisäykset 1.4. - 31.3.	25,7	14,0	18,5	7,7
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 13,4	-	-	-
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4. - 31.3.	- 14,1	-	-	-
Hankintameno 31.3.	140,1	141,9	99,0	80,6
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 89,1	- 90,2	- 58,2	- 49,3
Kirjanpitoarvo 31.3.	51,0	51,7	40,7	31,3
Maa-alueet				
Hankintameno 1.4.	4,7	4,4	4,3	4,0
Lisäykset 1.4. - 31.3.	-	0,3	-	0,3
Vähennykset 1.4. - 31.3.	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.3.	4,7	4,7	4,3	4,3
Rakennukset				
Hankintameno 1.4.	999,8	973,6	990,9	964,6
Lisäykset 1.4. - 31.3.	79,6	26,2	66,3	26,2
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 245,9	-	- 232,2	-
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4. - 31.3.	- 54,7	-	- 54,7	-
Hankintameno 31.3.	778,9	999,8	770,3	990,9
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 365,7	- 390,7	- 362,8	- 388,0
Kirjanpitoarvo 31.3.	413,1	609,1	407,6	602,8
Rakennusten hankintamenuon sisältyvät arvonkorotukset	-	110,0	-	110,0
Lentokalusto				
Hankintameno 1.4.	5 082,6	4 700,4	5 073,3	4 691,8
Lisäykset 1.4. - 31.3.	810,7	424,0	814,4	423,3
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 46,0	- 41,8	- 46,0	- 41,8
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4. - 31.3.	- 142,9	-	- 142,9	-
Hankintameno 31.3.	5 704,4	5 082,6	5 698,9	5 073,3
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 2 633,5	- 2 330,0	- 2 627,9	- 2 324,1
Kirjanpitoarvo 31.3.	3 070,9	2 752,6	3 070,9	2 749,3
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.4.	-	-	849,7	484,8
Poistoeron lisäys 1.4. - 31.3.	-	-	213,3	365,0
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.3.	-	-	1 063,0	849,7

	Konserni 1996/97 Mmk	<i>Konserni 1995/96 Mmk</i>	Emoyhtiö 1996/97 Mmk	<i>Emoyhtiö 1995/96 Mmk</i>
Muu kalusto				
Hankintameno 1.4.	1 037,0	946,3	864,5	794,5
Lisäykset 1.4. - 31.3.	135,3	98,2	101,6	74,7
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 24,8	- 7,5	- 2,1	- 4,8
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4. - 31.3.	- 34,1	-	-	-
Hankintameno 31.3.	1 113,5	1 037,0	964,0	864,5
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 772,5	- 703,3	- 674,7	- 588,6
Kirjanpitoarvo 31.3.	340,9	333,7	289,3	275,8
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.4.	-	-	21,5	30,7
Poistoeron vähennys 1.4. - 31.3.	-	-	- 9,2	- 9,2
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.3.	-	-	12,3	21,5
Kirjanpitoarvosta 31.3. koneiden ja laitteiden osuus	3 381,6	3 031,5	3 331,9	3 001,1
Ennakkomaksut				
Hankintameno 1.4.	141,7	114,7	141,0	114,7
Lisäykset 1.4. - 31.3.	-	26,9	-	26,3
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 27,9	-	- 27,2	-
Hankintameno 31.3.	113,8	141,7	113,8	141,0
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.3.	113,8	141,7	113,8	141,0
Käyttöomaisuuden vakuutusarvot				
Lentokoneiden ja varamoottorien tasearvo	3 070,9	2 752,6	3 070,9	2 749,3
Vakuutusarvo FIM	6 221,8	4 975,9	6 221,8	4 975,9
Vakuutusarvo USD	1 245,7	1 074,1	1 245,7	1 074,1
Konsernin omaisuus on vakuutettu jälleenhankinta-arvosta. Lentokaluston vakuutusarvot ovat USD-perusteisia. Muun omaisuuden osalta jälleenhankinta-arvoja ei ole määritelty yksityiskohtaisesti.				
Käyttöomaisuuden verotusarvot				
Rakennukset	357,2	466,9	346,3	453,9
Osakkuusyhtiöosakkeet	1,4	37,3	1,4	37,3
Tytäryhtiöosakkeet	-	-	63,1	80,3
Muut osakkeet ja osuudet	28,5	33,9	19,1	24,4
Yhteensä	387,1	538,1	429,9	596,0
Ulkomaisten yhtiöiden osalta verotusarvona on käytetty kirjanpitoarvoa ja kotimaisten yhtiöiden osalta myös kirjanpitoarvoa, kun verotusarvoa ei ole erikseen määritelty.				
9. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osingot konserniyhtiöiltä	-	-	24,0	15,9
Osingot muilta	0,4	0,3	0,3	0,6
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	- 1,1	- 10,8	-	-
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	11,4	8,3	11,2	8,3
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista	78,8	133,8	74,1	128,7
Korkotuotot konserniyhtiöiltä	-	-	2,6	2,8
Valuuttakurssierot				
- toteutuneet kurssivoitot	17,7	2,1	17,3	1,9
- toteutumattomat kurssivoitot	2,4	18,0	2,4	18,0
- toteutuneet kurssitappiot	- 0,7	- 14,3	- 6	- 14,2
- toteutumattomat kurssitappiot	- 7,7	- 4,8	- 7,7	- 4,8
Valuuttakurssierot tuloslaskelmassa yhteensä	11,7	0,9	11,3	0,8
Korkokulut	- 107,0	- 240,9	- 103,0	- 233,7
Korkokulut konserniyhtiöille	-	-	- 5,8	- 10,7
Muut vieraan pääoman kulut	- 2,4	- 4,4	- 2,1	- 3,3
Muut rahoituskulut	- 7,8	14,7	- 7,3	14,7
Poistot sijoituksista	0,3	7,4	0,3	7,4
Rahoituskulut, netto tuloslaskelmassa	- 15,7	- 90,7	5,6	- 68,6
10. Välittömät verot				
Edellisten vuosien verot	-	-	-	-
Tilikauden verot	51,6	40,6	45,1	35,2
Laskennallisen veroveljan muutos	54,4	119,7	-	-
Verot tuloslaskelmassa	106,0	160,3	45,1	35,2

11. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkuusyhtiösakkeet	Osake- määrä kpl	Konsernin omistus %	Emoyhtiön omistus %	Osakkeiden nimellisarvo 1000 mk	Kirjanpito- arvot kons. yhtiöissä 1000 mk	Tilikauden voitto / tappio 1000 mk	Konsernin osuus omasta pääomasta 1000 mk	Tilinpäätös- päivämäärä
AO Infa-Hotel, Venäjä	9 633 400	49,0	49,0	SUR 9 633	–	N.A.	N.A.	31.12.96
Nordic-Hotel Oy	9 600	40,0	40,0	960	1 760	- 2 015	490	31.03.97
Finnish American International Trade Inc., USA	1 000	20,0	20,0	USD 100	429	- 125	303	31.12.96
Suomen Jakelutiet Oy	15	47,5	–	15	15	342	478	31.12.96
Amadeus Estonia	98	33,3	–	EEK 98	39	18	46	31.12.96
Toivelomat Oy	500	48,3	–	500	50	20	575	31.03.97
Yhteensä					2 293	- 1 761	1 893	

Tytäryhtiösakkeet	Osake- määrä kpl	Konsernin omistus %	Emoyhtiön omistus %	Osakkeiden nimellisarvo 1000 mk	Kirjanpito- arvot kons. yhtiöissä 1000 mk	Tilikauden voitto / tappio 1000 mk	Oma pääoma 1000 mk	Tilinpäätös- päivämäärä
Kiinteistö Oy Aerolan A-talot	7 500	100,0	100,0	75	1 320	–	223	31.03.97
Kiinteistö Oy Aerolan B-talot	200	100,0	100,0	200	200	–	154	31.03.97
Malmilento Oy	5 000	100,0	100,0	500	500	416	916	31.03.97
Amadeus Finland Oy	190	95,0	95,0	1 900	1 900	6 357	8 794	31.03.97
Matkatoimisto Oy Area	400 000	100,0	100,0	4 000	8 976	1 225	6 376	31.03.97
Area Baltica Reisibüroo AS, Viro	850	100,0	100,0	EEK 850	400	37	48	31.12.96
ZAO Norvista, Venäjä	10	100,0	100,0	–	10	- 33	- 137	31.12.96
A/S Estravel Ltd, Viro	9 110	72,0	72,0	911	1 666	736	1 668	31.03.97
BMR Balti Meediareklaami AS, Viro	100	72,0	–	EEK 10	4	–	4	31.03.97
Oy Aurinkomatkat - Suntours Ltd Ab	2 912	97,1	79,3	1 456	1 356	2 551	5 256	31.03.97
Finlandia Travel Agency Ltd, Englanti	50 000	100,0	96,7	GBP 50	222	246	1 228	31.03.97
Finlandia Agence de Voyages S.A.R.L., Ranska	499	99,8	99,8	FRF 50	39	12	134	31.03.97
Finnair Travel Services Oy	50 000	100,0	100,0	5 000	5 980	193	7 013	31.03.97
Finn catering Oy	4 470	100,0	100,0	3 464	6 094	4 464	10 456	31.03.97
Norvista Travel Ltd, Kanada	1 000	100,0	100,0	CAD 1	4	4	106	31.03.97
Oy Finnmatkat - Finntours Ab	150	100,0	100,0	150	590	1 035	1 312	31.03.97
Finnway Inc., USA	200	100,0	100,0	USD 400	10	7	- 595	31.03.97
Karair Ab, Ruotsi	100	100,0	100,0	SEK 100	80	–	81	31.03.97
Business Flight Center Oy	5	100,0	100,0	1	1	–	1	31.03.97
Mikkelin Matkatoimisto Oy	1 224	51,0	–	122	163	131	537	31.03.97
Finnair Gateway Ravintolat Oy	10 000	100,0	100,0	10 000	10 000	38	10 038	31.03.97
Norvista Travel AB, Ruotsi	1 260	100,0	100,0	SEK 126	600	15	835	31.03.97
Norvista S.R.L., Italia	100,0	100,0	100,0	ITL 1 700 000	504	–	505	31.03.97
Norvista GmbH, Saksa	100,0	100,0	100,0	DEM 300	931	- 33	857	31.03.97
Kuopion Matkatoimisto Oy	750	100,0	–	150	800	- 178	1 048	31.03.97
Varkauden Matkatoimisto Oy	1 128	69,6	–	56	696	244	487	31.03.97
Suomen Matkatoimisto Oy	300 642	99,8	99,8	3 006	6 899	9 542	16 163	31.03.97
Konserni yhteensä					49 946	27 009	73 506	
./. tytäryhtiöiden omistamat tytäryhtiösakkeet					- 1 867			
Emoyhtiö yhteensä					48 079			

Muut osakkeet	Osakemäärä kpl	Konsernin omistus %	Emoyhtiön omistus %	Osakkeiden nimel- lisarvo 1000 mk	Kirjanpitoarv. kons. yhtiöissä 1 000 mk
Finnlandhaus GmbH, Saksa	1	4,4	5,6	DEM 100	119
Polygon Insurance Company Ltd.	644 500				9 460
Vakuutusosakeyhtiö Sampo	1 394				271
Suomen Arvopaperikeskus Oy	4				280
Helsingin Arvopaperipörssi Oy	20 000				170
Oy TEN-MAR Fastighets Ab	854	12,8	10,9		2 227
Helsinki Halli Oy	12				1 200
Golfsarfvik	1				105
Asunto Oy Joensuun Kirkkokatu 21	228				610
Asunto Oy Koitere Bostads Ab, Laivanvarustajankatu 4	3				864
Asunto Oy Mannerheimintie 100	59	1,4	1,4		137
Asunto Oy Metsätorppa, Kauppalantie 48	63	4,4	4,4		131
Asunto Oy Neitsytpolku 9	70				471
Asunto Oy Neitsytpolku 11	65				1 016
Asunto Oy Octavus, Mannerheimintie 84	8	6,5	6,5		250
Asunto Oy Peter, Raatimiehenkatu 4	8				435
Asunto Oy Pietarinkatu 11	7				508

Muut osakkeet	<i>Osakemäärä kpl</i>	<i>Konsernin omistus %</i>	<i>Emoyhtiön omistus %</i>	<i>Osakkeiden nimel- lisarvo 1000 mk</i>	<i>Kirjanpitoarvot kons. yhtiöissä 1 000 mk</i>
Asunto Oy Pietarinkatu 12	70				696
Asunto Oy Tenholantie 4	912	9,1	9,1		152
Asunto Oy Pehesaari	506				1 144
Kiinteistö Oy Citykulma	8 861				349
Kiinteistö Oy Heikintori	1 640	1,5			234
Kiinteistö Oy Lentäjätie 1	2 804	19,5	19,5		5 846
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi	237				807
Vicksol S.A., Espanja	25				3 121
Sita Telecommunications Holding N.V					613
Muut yhtiöt, jokaisen kirjanpitoarvo alle 100.000 mk					932
Puhelinosuustodistukset	1 601				3 413
Yhteensä					35 560

Emoyhtiön pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat lainasaamiset, Mmk	1996/97	1995/96
Konserniyrityksiltä	4,7	41,2
Muilta yrityksiltä	4,6	74,0
Yhteensä	9,3	115,2

12. Arvostuserät vastaavissa	Konserni 1996/97 Mmk	1995/96 Mmk	Emoyhtiö 1996/97 Mmk	1995/96 Mmk
Vastuu yhtiöiden suoraan maksamista eläkkeistä	17,6	29,2	16,8	12,4
Eläkesäätiöiden pakollinen vastuuvajaus	20,5	26,4	18,4	22,7
Eläkesäätiöiden kattamaton eläkevastuu	3,0	5,5	–	–
Yhteensä	41,0	61,2	35,2	35,1

13. Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu keskimääräiseen hankintahintaan.

14. Saamiset konserniyhtiöiltä

Lainasaamiset	–	–	4,7	41,2
Myyntisaamiset	–	–	104,1	125,7
Siirtosaamiset	–	–	1,3	15,6
Yhteensä	–	–	110,0	182,4

15. Siirtosaamiset

Ennakkoon maksetut leasemaksut	38,6	52,2	38,6	52,2
Muut erät	333,3	302,5	287,8	259,9
Yhteensä	371,9	354,7	326,4	312,1

Muut erät sisältävät tilikaudelle kuuluvia, erääntymättömiä korkoja ja muita siirtosaamisia.

16. Lyhytaikaiset sijoitukset

Sijoitukset sisältävät mm. sijoitus- ja yritystodistuksia sekä joukkovelkakirjalainoja.

17. Rahat ja pankkisaamiset

Erä sisältää konsernin pankkitileillä olevat varat.

18. Oman pääoman muutokset

Sidottu oma pääoma

Osakepääoma tilikauden alussa	407,9	407,8	407,9	407,8
Vaihdetun debentuurilainan vaihto	–	–	–	–
Vaihtovelkakirjojen vaihto	2,3	0,1	2,3	0,1
Uusmerkintä	–	–	–	–
Osakepääoma tilikauden lopussa	410,3	407,9	410,3	407,9
Arvonkorotusrahasasto	–	88,1	–	88,1
Vararahasto 1.4.	854,3	853,9	854,3	853,9
Emissiovoitto uusmerkinnästä	6,3	0,4	6,3	0,4
Sidottu oma pääoma yhteensä tilikauden lopussa	1 270,9	1 350,3	1 270,9	1 350,3

Vapaa oma pääoma

Vapaa oma pääoma tilikauden alussa	1 239,6	907,8	493,1	393,8
Osingonjako	- 81,6	- 40,8	- 81,6	- 40,8
Muuntoerojen muutos	0,1	0,3	–	–
Tilikauden voitto	322,8	372,2	178,8	140,0
Vapaa oma pääoma yhteensä tilikauden lopussa	1 480,9	1 239,6	590,2	493,1
Oma pääoma yhteensä tilikauden lopussa	2 751,7	2 589,9	1 861,1	1 843,4

Jakokelpoiset varat	Konserni		Emoyhtiö	
	1996/97 Mmk	1995/96 Mmk	1996/97 Mmk	1995/96 Mmk
Vapaa oma pääoma	1 480,9	1 239,6		
Vapaaehtoiset varaukset vapaassa omassa pääomassa	- 878,5	- 738,5		
Jakokelpoiset varat 31.3.	602,4	501,1		
Vapaaehtoiset varaukset 31.3.				
Kertynyt poistoero	1 075,5	871,2		
Siirtymävaraus	144,6	154,5		
Laskennallinen verovelka vapaaehtoisista varauksista	1 220,1	1 025,7		
	- 341,6	- 287,2		
Vapaaehtoiset varaukset vapaassa omassa pääomassa 31.3.	878,5	738,5		
19. Velat konserniyhtiöille				
Ostovelat	-	-	17,1	54,8
Siirtovelat	-	-	3,3	3,0
Muut lyhytaikaiset velat	-	-	155,5	209,1
Muut pitkäaikaiset velat	-	-	0,1	-
Yhteensä	-	-	175,9	266,9

20. Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset

Tilikautena	1997/98	1998/99	1999/2000	2000/01	2001/02	2002 -	Yhteensä
FIM milj.	72,5	79,5	236,6	45,9	38,9	1069,3	1542,7

21. Vaihdeettava debentuurilaina

Vaihdeettava debentuurilaina 230.000.000 markkaa laskettiin liikkeelle 28.2.1994. Lainan korko on 7 % vuoteen 2004 asti.

Tämän jälkeen korko on 5 prosenttiyksikköä yli 12 kk:n Helibor -koron. Lainalla ei ole eräpäivää.

Laina on luonteeltaan pääomalaina, jonka ehdoissa on seuraavat pääomalainan erityispiirteet:

1. lainaan perustuvilla saatavilla on huonompi etuoikeus kuin yhtiön muilla sitoumuksilla;
2. laina voidaan maksaa takaisin mikäli ja vain siltä osin kuin yhtiölle jää täysi kate sidotulle pääomalle laskettuna viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen ja konsernitaseen mukaan;
3. lainalle voidaan maksaa korkoa vuosittain ainoastaan siltä osin kuin maksun määrä ei ylitä koronmaksupäivänä yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen osoittamaa vapaata omaa pääomaa eikä samalta ajalta vahvistetun konsernitaseen mukaan emoyhtiössä voitonjakokelpoisen vapaan oman pääoman määrää. Lainan koron maksulla on etuoikeus ennen osingon maksua;
4. lainalla ei ole vakuutta;
5. velkakirjan haltijalla ei ole oikeutta irtisanoa tai vaatia lainaa ennen aikaisesti takaisin maksettavaksi lukuunottamatta yhtiön selvitystilaa.

Lainaehojen mukaan Finnair Oy:llä on oikeus, edellyttäen, että takaisinmaksuehdot täyttyvät,

maksaa takaisin lainan pääomaa osittain tai kokonaan 2.9.2004 alkaen sekä myös laina-ajan alusta lukien silloin, kun Finnair Oy:n kurssi Helsingin Arvopaperipörssissä ehdoissa sovitun ajan ylittää laskennallisen vaihtohinnan 40 prosentilla.

Velkakirjan haltijalla on ennen takaisinmaksua oikeus vaihtaa velkakirjansa osakkeiksi.

Yhdellä 10.000 markan nimellisarvoisella debentuurilla saa vaihdossa 271 Finnair Oy:n 5 markan nimellisarvoista osaketta.

Osakkeen laskennallinen vaihtohinta on 36,90 markkaa. Vaihto aika on vuosittain 1.1.-31.1. ja 1.4. - 31.12.

Velkakirjoja oli 31.3.1997 mennessä vaihdettu yhteensä 156 550 000 markan edestä 4 242 505 osakkeeseen, minkä jälkeen vaihtovelkakirjalainan määrä on 73 450 000 markkaa.

Mikäli kaikki 31.3.1997 vaihtamatta olevat velkakirjat vaihdetaan osakkeiksi, nousee yhtiön osakepääoma 9 952 475 markalla vastaten 1 990 495 osaketta.

22. Vastuulaina

Finnair Oy nosti tilikauden 1990/91 aikana Japanin pääomamarkkinoilta

21 miljardin jenin eräpäivättömän vastuulainan (subordinated loan).

Lainaa lyhennettiin toukokuussa 1994 15,5 miljardilla jenillä.

Lainanantaja on heikommissa etuoikeusjärjestyksessä muihin velkoihin nähden, kuitenkin niin, että lainanantajalla on parempi etuoikeus kuin vaihdettavan debentuurilainan (ks. kohta 21) haltijoilla.

23. Vaihtovelkakirjalaina

Vaihtovelkakirjalaina 150.000.000 markkaa laskettiin liikkeelle 13.3.1992.

Laina-aika vuosina 1992-1999. Lainan korko on 11,25 %.

Osakkeiksi vaihto voidaan suorittaa siten, että yhtä 1000 markan velkakirjaa vastaan saa 54,4 kpl Finnair Oy:n viiden markan nimellisarvoista osaketta, jolloin osakkeen laskennallinen vaihtohinta on 18,38 markkaa.

Vaihto aika on vuosittain 1.4. - 30.10.

Velkakirjoja oli 31.3.1997 mennessä vaihdettu yhteensä 113 407 000 markan edestä 5 773 303 osakkeeseen, minkä jälkeen vaihtovelkakirjalainan määrä on 36 593 000 markkaa.

Mikäli kaikki 31.3.1997 vaihtamatta olleet velkakirjat vaihdetaan osakkeiksi, nousee yhtiön osakepääoma 9 953 295 markalla vastaten 1 990 659 osaketta.

24. Ennakkomaksut

Vastattavissa sisältävät pääasiassa asiakkaiden suorittamia ennakoita hotelli- ja maapalveluista.

25. Siirtovelat

	Konserni 1996/97 Mmk	<i>1995/96 Mmk</i>	Emoyhtiö 1996/97 Mmk	<i>1995/96 Mmk</i>
Ennakkoon myydyt lentokuljetukset ja palkkiopistevelka ¹⁾	500,7	491,6	500,7	491,6
Lomapalkkavelka	321,9	308,2	288,9	255,7
Muut erät	431,1	418,0	360,8	332,1
Yhteensä	1 253,7	1 217,8	1 150,4	1 079,4

¹⁾Aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneet vähintään kaksi vuotta vanhat lentoliput 97,2 Mmk on tuloutettu. Finnair-Plus pistevelkaa on kirjattu 34,5 Mmk.

Muut erät sisältävät tilikaudelle kuuluvia, erääntymättömiä korkoja ja muita siirtovelkoja.

26. Muut lyhytaikaiset velat

Erä sisältää konsernipankkitilin velat tytäryhtiöille.

27. Erääntyvät lentokaluston vuokranmaksut

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002 -	Yhteensä
Tilikautena							
FIM milj.	145,0	145,5	95,8	78,6	58,3	20,9	544,1

Erääntyvät vuokranmaksut koostuvat lentokoneiden rahoitus- ja käyttöleasingosimusten mukaisista varsinaisista, vielä maksamattomista vuokrista.

Eräiden rahoitusleasingosimusten mukaiset maksut, ml. ennalta sovittu osto-optiomaksu, Finnair Oy on joko kokonaan tai osin maksanut etukäteen vuokralleantajalle tai tehnyt vastaavan talletuksen.

Erääntyvistä vuokranmaksuista on 292,3 Mmk rahoitusleasingmaksuja ja 251,8 Mmk käyttöleasingmaksuja.

Tilinpäätöshetkellä 31.3.1997 maksamatta olleiden enimmäisrahoitusleasingmaksujen,

ml. ennalta sovitut osto-optiomaksut, nykyarvo oli 441,2 Mmk.

Konsernin lentokaluston erittely on esitetty vuosikertomuksen sivulla 33.

Toisin kuin rahoitusleasingosimuksissa, käyttöleasingosimuksissa vuokralleottajana

Finnair Oy vastaa ainoastaan vuokran maksusta ilman mitään jäännösarvoriskiä, minkä riskin vuokralleantaja ottaa.

Rahoitusleasingosimuksissa Finnair Oy maksaa rahoituskustannukset kattavaa vuokraa

ja omaa osto-option lentokoneen ostamiseksi ennalta sovittuun hintaan vuokrakauden päättyessä

kantaan samalla jäännösarvoriskin itse.

Tästä johtuen yhtiölle saattaa aiheutua tiettyjä korvausvelvoitteita, joiden määrä riippuu

näin vuokratun lentokoneen markkina-arvosta vuokrakauden päättyessä.

Finnair Oy ei ole kirjannut varauksia tällaisten mahdollisten maksujen osalta,

koska näiden maksujen määrää ei yhtiön mielestä toistaiseksi voida arvioida.

Mikäli rahoitusleasingilla hankitun lentokoneen tuleva markkina-arvo ylittäisi ennalta sovitun

osto-optioarvon, tuloutuisi Finnair Oy:lle myyntivoitto myytäessä lentokone vuokrakauden päättyttyä.

28. Eläkevastuut

	Konserni 1996/97 Mmk	<i>1995/96 Mmk</i>	Emoyhtiö 1996/97 Mmk	<i>1995/96 Mmk</i>
Eläkesäätiön kokonaisvastuu	2 700,9	2 656,4	2 529,6	2 434,4
- josta katettu lakisääteistä osuutta	- 1 294,8	- 1 208,0	- 1 168,1	- 1 057,3
Lisäetuosuutta katettu	- 1 382,7	- 1 416,4	- 1 343,0	- 1 354,4
Eläkesäätiön vastuusta kattamatta	23,5	32,0	18,4	22,7
Vastuu yhtiöiden suoraan maksamista eläkkeistä	17,6	29,2	16,8	12,4
Vastuu sisältyy muihin pitkäaikaisiin velkoihin	41,0	61,2	35,2	35,1

29. Vastuositoumukset

Emoyhtiön takaukset tytäryhtiöiden puolesta	138,5	209,7	138,5	209,7
Pantit ja kiinnitykset omasta puolesta	307,6	672,0	306,7	669,4
Vastuositoumukset yhteensä	446,1	881,8	445,2	879,2

30. Saamiset osakkuusyhtiöiltä ja velat osakkuusyhtiöille**Saamiset osakkuusyhtiöiltä**

Lainasaamiset	0,5	0,5	-	-
Myyntisaamiset	0,7	1,7	0,3	0,8
Siirtosaamiset	-	5,1	-	5,1
Yhteensä	1,2	7,4	0,3	5,9

Velat osakkuusyhtiöille

Ostovelat	1,9	0,1	1,0	-
Yhteensä	1,9	0,1	1,0	-

31. Satunnaiset tuotot ja kulut

	Konserni		Emoyhtiö	
	1996/97 Mmk	<i>1995/96 Mmk</i>	1996/97 Mmk	<i>1995/96 Mmk</i>
Satunnaiset tuotot				
Myyntivoitto osakkeista	62,1	–	61,9	–
Myyntivoitto rakennuksista	223,1	–	223,1	–
Fuusiovoitto	–	–	6,8	–
Satunnaiset tuotot yhteensä	285,2	–	291,8	–
Satunnaiset kulut				
Infa, osakkeiden arvonalennus	- 24,5	–	- 36,1	–
Infa, saatavien luottotappio	- 6,2	–	- 6,2	–
Airbus, poisto	- 135,5	–	- 135,5	–
Satunnaiset kulut yhteensä	- 166,1	–	- 177,7	–
Yhteensä	119,1	–	114,1	–

32. Riita-asiat ja oikeudenkäynnit

Finnair Oy, joka jo ennestään oli Karair oy:n emoyhtiö, teki v. 1993 Karair oy:n muille osakkeenomistajille lunastustarjouksen ja kasvatti omistusosuuttaan yhtiössä 96,4 prosenttiin osakkeista ja 97,6 prosenttiin osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Tämän jälkeen Finnair Oy käynnisti osakkeiden lunastusmenettelyn ja talletti 1.12.1993 Uudenmaan lääninkassaan 305 460 markkaa niiden 1 697 Karair oy:n osakkeen lunastushinnan vakuudeksi, joita ei tuohon ajankohtaan mennessä ollut luovutettu lunastettavaksi. Finnair Oy on katsonut tulleen osakeyhtiölain nojalla lunastusmenettelyn jälkeen kaikkien Karair oy:n osakkeiden omistajaksi, siitä hetkestä kun luovuttamatta jääneiden osakkeiden lunastushinta on talletettu. Tuomioistuin on myöntänyt luvan yhtiöiden sulautumissopimuksen täytäntöönpanoon ja Karair oy on sulautunut Finnair Oy:öön 22.10.1996.

Finnair Oy:n ja eräiden Karair oy:n osakkeita omistaneiden kantajien välillä vallitsee erimielisyys edellä selostettujen toimenpiteiden lainmukaisuudesta.

Helsingin käräjäoikeudessa on vireillä oikeudenkäynti, jossa kaksi osakkeenomistajaa vaatii, että Finnair Oy:n 25.8.1994 pidetyn yhtiökokouksen päätös tilinpäätöksen vahvistamisesta tarpeellisin osin kumotaan ja muutetaan taikka, että päätös julistetaan pätemättömäksi.

Kantajan väitteen mukaan tytäryhtiöosakkeiden arvo tilinpäätöksessä on virheellinen. Oikeudenkäynti on edelleen vireillä.

Vantaan käräjäoikeudessa toinen edellä mainituista osakkeenomistajista on vaatinut vahvistettavaksi, että yhtiö omistaa 12 kappaletta Karair oy:n osaketta.

Kanne hyväksyttiin 3.2.1997 ja muutoksenhaku on vireillä Helsingin hovioikeudessa.

Välimiesmenettelyssä toinen edellä mainituista osakkeenomistajista vaatii omistamansa yhden Karair oy:n osakkeen lunastamista korkeampaan hintaan. Tarjottu ja tuntemattomien osakkeenomistajien puolesta uskotun miehen hyväksymä lunastushinta on 180 markkaa. Välimiesmenettely on edelleen vireillä.

Finnair Oy:n tytäryhtiöillä Oy Aurinkomatkat-Suntours Ltd Ab:llä ja Oy Finnmatkat-Finntours Ab:llä on avoinna oikeuskäsittely oppaiden palkkauksesta koskien matkatoimistoalan työehtosopimuksen yleissitovuutta myös ulkomaan henkilökuntaan.

33. Rahoitusriskien hallinnan periaatteet

Finnair-konsernin liiketoiminta on luonteeltaan hyvin kansainvälistä ja merkittäviä pääomia vaativaa, mikä merkitsee altistumista valuutta-, korko-, luotto-, likviditeetti- ja raaka-aineiden hintariskeille.

Konsernin politiikkana on minimoida näiden riskien negatiivinen vaikutus kassaan, tulokseen ja omaan pääomaan.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty emoyhtiön rahoitusosastolle, joka koordinoi toimintaa konsernissa sekä tarjoaa erilaisia sisäisen pankin palveluja kuten konsernitilit ja netotuspalvelut.

Rahoitusriskien hallinta perustuu hallituksen hyväksymään riskienhallintapolitiikkaan, joka suojaustoimintojen ohella sallii mm. valuutta- ja korkopositioiden ottamisen määrättyjen riskirajojen puitteissa.

Yhtiö käyttää monipuolisesti eri suojausinstrumentteja ja -tapoja kuten valuuttalainoja, termiinejä, valuutan- ja koronvaihtosopimuksia, valuutta- ja korko-optioita sekä futuureja positioiden hallinnoimisessa.

Valuuttariski

Konsernin liikevaihdosta noin 35 % kertyy muissa valuutoissa kuin Suomen markassa.

Tärkeimmät ulkomaiset myyntivaluutat ovat Yhdysvaltain dollari, Ruotsin kruunu, Saksan markka ja Japanin jeni.

Ulkomaisten valuuttojen osuus konsernin operatiivisista kustannuksista on noin 35 %.

Tärkein ostovaluutta on Yhdysvaltain dollari, jonka osuus on vajaa puolet kaikista valuuttamääräisistä operatiivisista kuluista.

Tämän lisäksi lentokoneiden ja niiden varaosien hankinta tapahtuu pääosin Yhdysvaltain dollareina.

Konsernin politiikkana on eliminoida tunnistettu valuuttayli- tai -alijäämien aiheuttama kurssiriski.

Riskin alaiseen valuutta-asemaan sisällytetään saamisten ja velkojen sekä muiden kaupallisten sitoumusten lisäksi pääsääntöisesti seuraavan 6-12 kuukauden arvioidut valuuttamääräiset kassavirrat.

Tilikauden 1996/97 päättyessä 83 % konsernin korollisista veloista oli Suomen markkamääräisiä.

Lentotoiminnan polttoaineiden hintariski

Lentotoiminnassa käytettävän polttoaineen hintariskeiltä suojautumiseen käytetään eri suojausinstrumentteja kuten termiinejä ja swappeja. Suojaus rajoittuu ajallisesti yleensä alle 12 kuukauteen.

Tilivuonna 1996/97 lentotoiminnan polttoaineiden osuus konsernin operatiivisista kustannuksista oli 11 %.

Polttoainekustannukset ovat riippuvaisia öljymarkkinoiden ja Yhdysvaltain dollarin muutoksista.

Korkoriski

Korkoriskien hallitsemiseksi konsernin lainat ja sijoitukset on hajautettu vaihtuva- ja kiinteäkorkoisii instrumentteihin, kuitenkin niin, että pääosa konsernin korollisista lainoista on vaihtuvakorkoisia.

Finnair suojautuu korkotason muutoksia vastaan sijoittamalla valtaosan kassavaroistaan rahamarkkinoille alle 12 kuukaudeksi.

Tilikauden 1996/97 päättyessä konsernin korollisten lainojen keskiporko oli 5,0 %.

Luottoriski

Konserni altistuu vastapuoliriskille sijoittaessaan kassavarojaan ja käyttäessään johdannaisinstrumentteja. Luottoriskiä hallitaan tekemällä vastapuoliriskirajojen puitteissa sopimuksia vain johtavien koti- ja ulkomaisten pankkien, rahoituslaitosten ja välittäjien kanssa. Rahavaroja sijoitetaan myös valikoitujen yritysten liikkeellelaskemiin velkakirjoihin.

Likviditeettiriski

Finnair-konsernin tavoitteena on ylläpitää hyvää maksuvalmiutta. Maksuvalmius varmistetaan kassavaroilla, tililimiiteillä, likvideillä rahamarkkinasijoituksilla ja lainalupauksilla. Lentokonehankintojen osalta yhtiön politiikkana on varmistaa rahoitus esimerkiksi luottolimiiteillä viimeistään 6 kk ennen toimitusta. Konsernin likvidit varat olivat tilikauden 1996/97 päättyessä noin 1,3 miljardia markkaa. Lisäksi konsernilla on käytettävissään 4-6 vuodeksi noin 1000 milj. markan vakuudettomat luottolimiitit.

Johdannais sopimukset 31.3.1997, Mmk

Valuuttajohdannaiset	<i>Nimellisarvo</i>	<i>Markkina-arvo</i>
Termiinikaupat	481,6	0,5
Valuuttavaihtosopimukset	584,9	- 18,0
Korkojohdannaiset		
Korko-optiot	200,0	- 0,3
Korkotermiinit	30,0	0,4
Johdannais sopimukset yhteensä	1 296,5	- 17,4

Taulukossa esitetyt johdannais sopimusten nimellisarvot kuvaavat konsernin käyttämien suojaustoimenpiteiden laajuutta eivätkä sellaisenaan välttämättä kuvaa niistä aiheutuvia kassavirtoja taikka niihin liittyviä luottoriskejä. Nimellisarvot sisältävät myös suljetut termiinisopimukset. Sopimusten markkina-arvo perustuu raportointipäivän markkinahintaan niiltä osin kuin sopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Muut sopimukset on arvostettu niistä aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon ja optioiden osalta arvonmääritysmalleihin.

34. Henkilöstörahas to

Yhtiön hallitus teki 14.6.1996 päätöksen tilivuotta 1996/97 koskevasta voittopalkkiojärjestelmästä. Yhtiön henkilöstö perusti henkilöstörahas ton, joka rekisteröitiin 23.8.1996. Tilinpäätös ei sisällä voittopalkkiota, koska palkkion maksusuorituksen edellyttämistä kolmesta maksuperusteesta kaksi ei toteutunut.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Konsernin koko vapaa oma pääoma konsernitaseen 31.3.1997 mukaan	mk	1 480 861 577,12
Voitonjakokelpoinen osa vapaasta omasta pääomasta	mk	602 394 222,23
Emoyhtiö Finnair Oy:n vapaa oma pääoma taseen per 31.3.1997 mukaan	mk	590 230 437,84
Voitonjakokelpoinen vapaa oma pääoma:		
– Käyttämättömät voittovarot edellisiltä tilikausilta	mk	411 467 297,08
– Tilikauden 1.4.1996 - 31.3.1997 voitto	mk	178 763 140,76
Yhteensä	mk	590 230 437,84
<hr/>		
Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että käytettävissä olevista voittovaroista jaetaan osakepääomalle osinkoa 20 %, mikä on 1,00 markkaa osakkeelta	mk	82 053 018,00
Jätetään voittovarojen tilille	mk	508 177 419,84
<hr/>		

Helsingissä 13. kesäkuuta 1997

FINNAIR OY:N HALLITUS

Harri Holkeri

Jaakko Ihamuotila

Ari Heiniö

Seppo Härkönen

Antti Potila

Robert G. Ehrnrooth

Raimo Hertto

Eva-Christina Mäkeläinen

Helena Terho

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Finnair Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Finnair Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.4.1996 - 31.3.1997.

Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot.

Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.

Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet tilikauden aikana julkistettuun osavuositarkastukseen.

Käsityksemme mukaan se on laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 17. päivänä kesäkuuta 1997

Pekka Nikula
KHT

Erkki Mäki-Ranta
HTM

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Finnair Oy:n hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa käsitellyt yhtiön tilikaudelta 1.4.1996 - 31.3.1997 laaditun tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä tilintarkastajien antaman tilintarkastuskertomuksen. Hallintoneuvosto on päättänyt lausuntonaan esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tuloslaskelma ja tase sekä konsernituloslaskelma ja konsernitase vahvistetaan ja että tilinpäätöksen osoittaman voiton suhteen toimitaan hallituksen esityksen mukaisesti.

Hallintoneuvosto toteaa, että sen tekemiä päätöksiä ja antamia ohjeita on noudatettu ja että hallintoneuvosto on saanut yhtiön hallitukselta ja toimitusjohtajalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

Hallintoneuvostosta ovat yhtiökokouksessa erovuorossa
ekonomi Riitta Backas,
toimitusjohtaja Markku Koskenniemi,
pääjohtaja Jouko K. Leskinen,
ryhmäsihteeri Matti Piuholta,
projektipäällikkö Jussi Ranta
ja puoluesihteeri Ralf Sund.

Helsingissä kesäkuun 19. päivänä 1997

Markku Hyvärinen

Felix Björklund

Tarja Kautto

Markku Koskenniemi

Pekka Perttula

Matti Piuholta

Virpa Puisto

Pertti Salolainen

Ralf Sund

Riitta Backas

Pekka Kivelä

Jouko K. Leskinen

Mikko Pesälä

Jaakko Pohjola

Jussi Ranta

Peter Stenlund

Iiro Viinanen

KONSERNIN TOIMIALAKATSAUS

Finnair-konsernin rakenteen selkeyttämistä ja tiivistämistä jatkettiin tilikauden aikana. Lentotoiminta yhdistettiin kokonaisuudessaan emoyhtiön syys-lokuussa 1996 toteutettujen Finnavigation Oy:n ja Karair oy:n fuusioilla emoyhtiö Finnairiin. Tilikauden aikana 31.12.1996 luovuttiin hotellitoiminnan harjoittamisesta ja perustettiin uusi ravintola-alan yhtiö Helsinki-Vantaan lentoasemalle ravintolatoimintojen ylläpitämistä varten. Finnair-konsernin toimialat olivat tilikauden päättyessä lentotoiminta, matkatoimistoala, valmismatkatoiminta, cateringtoiminta, matkailualan tieto- ja jakelujärjestelmätoiminnot sekä ravintola-ala.

LENTOTOIMINTA

Liikennesuoritteet

Finnairin lentotoiminta kattaa ulkomaila 45 kohdetta. Tilauslentokohteitten määrä vaihtelee kesä- ja talviliikennekaudella, yksittäisiä kohteita on yli 60. Kotimaan 21 kaupungin lentoverkko on väestöön suhteutettuna Suomessa maailman tiheimpiä.

Ulkomaan liikenteen osuus mukaan lukien ulkomaan reitti- ja tilauslentoliikenne on koko liikenteen myydyistä tonnikipilometreistä 90 % ja lentokuljetustuotoista 83 %. Kotimaan liikenteen osuus myydyistä tonnikipilometreistä on 10 % ja lentokuljetustuotoista 17 %. Kotimaan liikenteen rakenne poikkeaa merkittävästi ulkomaan liikenteestä lentomatkan pituuden ja käytetyn lentokaluston kokoon liittyviltä osin, millä on vaikutusta myytyjen tonnikipilometrien ja tuottojen suhteeseen.

Lentokuljetuksista myydään noin 50 % Suomessa, 30 % muualla Euroopassa sekä 10 % Aasiassa ja 10 % Pohjois-Amerikassa.

Lentokalusto

Omassa käytössä olevien lentokoneiden lisäksi yhtiöllä on leasing-sopimus yhdestä DC-10 -koneesta, jonka leasekausi päättyy 1999. Tämä kone on vuokrattu Ranskaan Air Liberté -lentoyhtiölle. Yhtiön omistamista kolmesta DC-10 -koneesta yksi myytiin päättyneen tilikauden puolella ja toinen alkaneen tilikauden alussa. Kolmas kone myytiin toukokuussa 1997. Näiden koneiden korjaus- ja huoltotoiminta jatkuu edelleen Finnairin teknillisen ryhmän toimesta pitkäaikaisen sopimuksen perusteella. Lentokalustosta on myös yksi MD-83 -tyyppinen kone vuokrattuna Espanjaan Spanairille lokakuun 1997 loppuun saakka.

Lentoyhtiöiden yhteistyö ja liikennepoliittinen tilanne

Lentoyhtiöiden väliset code-share -nimellä tunnetuksi tulleet yhteistyösopimukset ovat viime vuosina lisääntyneet merkittävästi sekä Euroopan unionin alueella että Atlantin liikenteessä maailmanlaajusten lentoyhteistyöallianssien myötä. Myös Finnair on ollut tässä kehityksessä mukana. Code-share -yhteistyöllä ymmärretään kapasiteetin jalkoa joko ostamalla matkustajapaikkoja toiselta yhtiöltä tai molemminpuolisesti vaihtamalla niin, että ei-lentävä osapuoli saa käyttää omaa tunnustaan ja lentonumeroaan operoivan yhtiön koneessa. Tällaisen yhteistyön kautta

Goodbuy! -hinnat ovat uusin ja edullisin tapa lentää Euroopan kohteisiin.

KONSERNIN RAKENNE

FINNAIR OY

Emoyhtiö
Lentotoiminta

Matkatoimistoala

Matkatoimisto Oy Area
Suomen Matkatoimisto Oy
Norvista-matkatoimistoketju

Valmismatkatoiminta

Finnair Travel Services Oy

- Oy Aurinkomatkat - Suntours Ltd Ab
- Oy Finnmatkat - Finntours Ab
- Top Club

Muut toimialat

Amadeus Finland Oy
Finn catering Oy
Finnair Gateway Ravintolat Oy
Kiinteistöyhtiöt
Muut yhtiöt

"The Air Force One" Helsinki-Vantaan lentoasemalla presidentti Bill Clintonin ja presidentti Boris Jeltsinin huippukokouksen aikana maaliskuussa 1997.

Finnair on pystynyt laajentamaan kohdevalikoimaansa sekä tarjoamaan matkustajilleen enemmän lentoja. Finnairin osalta kaikki code-share -lennot ovat

reittikohtaisia eivätkä näin ollen osa laajempaa allianssia.

Tilikauden aikana Finnair on solminut code-share -sopimuksia mm. virolaisen Estonian Airin sekä liettualaisen Lithuanian Airwaysin kanssa ja parantanut näin toimintamahdollisuuksiaan Baltian suunnalla. Yhteistyötä amerikkalaisen Deltan kanssa tiivistettiin solmimalla code-share -sopimus myös välillä New York - Boston. Finnairin tehtyä

päätöksen lopettaa lentämisen Geneveen, tämä kaupunki säilytettiin Finnairin reittikartalla ryhtymällä code-share -yhteistyöhön Sabenan kanssa Brysselin kautta. Lopuksi aloitettiin loppukesästä code-share -yhteistyö israelilaisen El Al -lentoyhtiön kanssa välillä Helsinki - Tel Aviv, jossa El Al on operoivana osapuolena. Yhteistyökeskusteluja käytiin keväällä 1997 myös eräiden muiden eurooppalaisten lentoyhtiöiden kanssa tarkoituksena lisätä code-share -yhteistyötä kesän 1997 alussa.

Tukholman asemaa Finnairin ulkomaan liikenteen toisena solmukohtana kehitettiin edelleen määrätietoisesti. Talvikauden alusta Finnair aloitti yhteistyön Alitalian kanssa reittiosuudella Tukholma - Milano, Sabenan kanssa välillä Tukholma - Bryssel sekä Maersk Airin kanssa välillä Tukholma - Billund. Lisäksi aloitettiin maaliskuussa 1997 kauan odotettu lentoyhteys Oulusta Tukholmaan. Tilivuonna 1996/97 Finnair operoi yhteensä 14 kohteeseen Tukholmasta käsin, Suomen kohteet mukaan luettuina. Sekä liikenteellisesti että taloudellisesti tarkasteltuna Ruotsin pääkaupungista on näin ollen nousemassa Finnairille erittäin tärkeä solmukohta, josta Finnair kuljettaa vuosittain huomattavan määrän matkustajia eri puolille Eurooppaa ja takaisin. Myös Tukholman solmukohdan liikennettä on tarkoitus edelleen kehittää kesää 1997 silmälläpitäen.

Konsernin lentoliikenteen matkustaja-, rahti- ja postimäärät sekä kuormitussuhteet 1996/97

	Matkustajaliikenne		Kuormitussuhde		Rahti- ja postiliikenne		Kokonaiskuormitussuhde	
	Matkustajia	Muutos %	%	Muutos %-y.	1 000 kg	Muutos %	%	Muutos %-y.
Säännöllinen liikenne								
Kansainvälinen	3 330 676	2,1	67,4	- 0,1	59 838	11,5	57,6	- 0,4
Kotimaa	2 230 951	8,8	56,5	2,3	5 606	- 2,8	45,0	- 0,1
Yhteensä	5 561 627	4,7	66,0	0,2	65 444	10,1	56,2	- 0,4
Tilauslentoliikenne	718 241	10,4	85,1	1,0	1 224	15,7	78,7	0,2
Koko liikenne	6 279 868	5,3	69,0	0,6	66 668	10,2	58,9	- 0,2

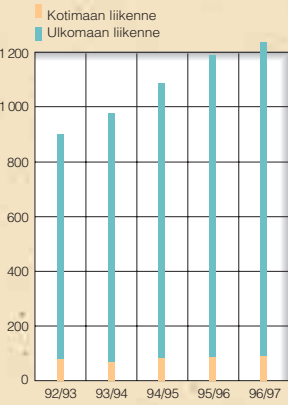
Konsernin tarjotut ja myydyt tonni- ja henkilökilometrit 1996/97

	Tonnikilometrit milj. tnkm				Henkilökilometrit milj. hkm			
	Tarjotut	Muutos %	Myydyt	Muutos %	Tarjotut	Muutos %	Myydyt	Muutos %
Säännöllinen liikenne								
Kansainvälinen	1 680	4,1	967	3,3	11 612	- 0,7	7 828	- 0,8
Kotimaa	195	8,7	88	8,4	1 769	4,5	1 000	8,8
Yhteensä	1 875	4,5	1 055	3,7	13 381	- 0,1	8 828	0,2
Tilauslentoliikenne	253	13,1	199	13,3	2 550	11,6	2 170	13,0
Koko liikenne	2 128	5,5	1 254	5,1	15 931	1,6	10 998	2,5

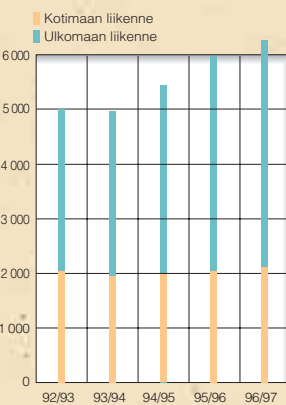
Myydyt tonnikilometrit

Milj. tnkm

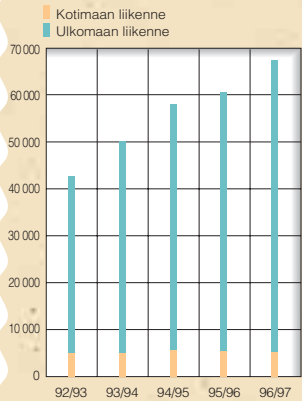
Matkustajamäärät

1 000 matkustajaa

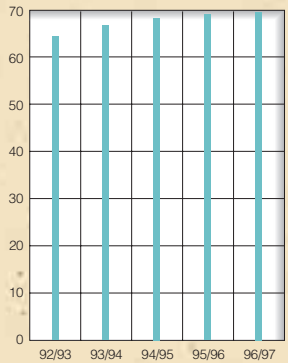
Rahti- ja postimäärät

1 000 kg

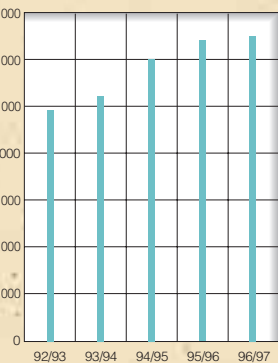
Matkustaja-kuormitusuhde

%

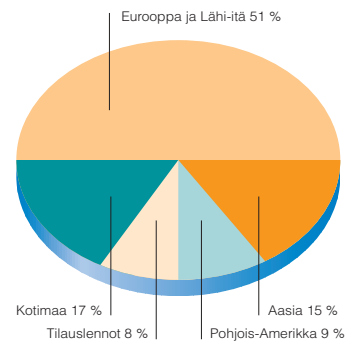

Lentotoiminnan liikevaihto

Mmk

Lentokuljetustuottojen liikenteellinen jakauma

Konsernin lentotoiminnan taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1996/97	1995/96	Muutos
Liikevaihto Mmk	6 491,2	6 420,2	1,1 %
Liikevoitto Mmk	302,9	597,9	- 49,3 %
Henkilöstö / muutos henkilöä	8 267	7 907	360

Henkilöstömäärät ovat keskimääräisiä, osa-aikaisten osalta oikaistuja lukuja

Konsernin omassa liikenteessä käytetty lentokalusto 31.5.1997

Konetyyppi	Yhteensä	Omistettu	Rahoitus-leasing	Vuokrattu	Keski-määräinen ikä
MD-11	4	4			4,9
Airbus A300	2	2			10,7
MD-82	10	5	3	2	8,7
MD-83	11	7	2	2	8,4
MD-87	3	3			9,2
DC-9-51	12	12			19,2
ATR 72	6	5	1		6,9
Saab 340	6	2	4		9,4
Yhteensä	54	40	10	4	10,6

Alkaneen tilikauden alussa 1.4.1997 voimaan tullut kotimaan lentoliikenteen liberalisointi EU:n sisällä, eli nk. kabotaasiliikenteen avautuminen ei tule ainakaan Suomen liikennepoliittista asemaa paljon muuttamaan. Rajoitettu kabotaasi on ollut mahdollista aina EU:n nk. kolmannen lentokuljetuspaketin voimaan astumisesta saakka 1.1.1993.

HENKILÖSTÖ JA PALVELU

Tilivuoden alussa henkilöstöosaston organisaatio uudistettiin liittämällä siihen palvelun laadun johtaminen. Tavoitteena on yhtiön henkilöstöpolitiikan ja toiminnan laadun samansuuntainen kehittäminen.

Henkilöstö

Kaikki Finnair Oy:n työehtosopimusten sopijapuolet sopivat syksyllä 1995 keskusjärjestöjen talous-, työllisyys- ja työmarkkinapoliittisen kokonaisratkaisun mukaiset työehtosopimukset, jotka ovat voimassa tammikuun 1998 loppuun.

Yhtiön ja henkilöstöryhmien väliseen yhteistoimintaan panostettiin tilivuoden aikana etsimällä uusia yhdessä tekemisen tapoja. Käynnistettiin kehittämissyhteistyö, jonka tavoitteena on laatia yhtiön ja henkilöstön yhteisiin arvoihin perustuva, kauaskantoinen ja realistinen henkilöstöpolitiikka. Henkilöstön merkitys yhtiön menestystekijänä korostuu.

Henkilökunnan uudet virkapuvut otettiin käyttöön 1.4.1997.

Finnairin laatu

Finnairin laatua ovat turvallisuus, täsmällisyys ja hyvä asiakaspalvelu.

Finnair sitoutui siirtymään yleiseurooppalaisten lentoturvallisuutta koskevien ilmailumääräysten JAR-OPS 1:n mukaiseen toimintatapaan. Samalla aloitettiin yhtiön laatujärjestelmän rakentaminen. Laatujärjestelmän käyttöönotto tapahtuu ensi vaiheessa ilmailuviranomaisen vaatimassa laajuudessa, mutta siten, että sen avulla voidaan tulevaisuudessa varmistaa yhtiön kaikkien keskeisten toimintojen laadullinen kilpailukyky.

Täsmällisyys

Täsmällisyyttä kehitettiin tavoitteellisesti kaikissa toimintaryhmissä, minkä tuloksena liikenteen täsmällisyys kehittyi tilivuoden aikana Euroopan huipputasol-

le. Täsmällisyyden parantaminen perustuu operatiivisten prosessien täsmällisyyden ja virheettömyyden varmistamiseen, liikenneohjelman häiriönsietokyvyn kehittämiseen, tekniseen lähtöluotettavuuteen ja liikenteen päivittäisen kokonaisuohjauksen kyvykkyyteen.

Asiakaspalvelun laatu

Asiakaspalvelun koulutusohjelma Service Puzzle saatiin päätökseen. Koulutuksessa käsiteltiin asiakaspalvelun vuorovaikutusta koko palveluketjussa. Siihen osallistui kahden vuoden aikana 1540 asiakaspalvelutehtävissä toimivaa finnairilaista. Seminaareja pidettiin kaikkiaan 91 kertaa. Koulutuksella tavoitettiin Finnairin asiakaspalvelun etulinja asema- ja matkustamopalvelusta. Myös kouluttajat valmistettiin oman palveluhenkilökunnan keskuudesta.

Palvelun laadun kehittämisen perustyötä tehtiin jokaisessa toimintaryhmässä. Poikkiorganisatorinen palvelutyöryhmä työsti laajoja, yhtiön kaikkia palvelutoimintoja koskevia palvelukonseptien ja laadun kehittämisen hankkeita. Keskeisenä yhteisenä ohjelmalla oli Euroopan business-luokan puitteiden ja palvelun parantaminen.

Muutokset kilpailuympäristössä vaikuttivat myös palvelusuunnitteluun. Tarjoilun sopeuttaminen reittikohtaisesti loi pohjan sille, että kustannustehokkuutta ja palvelun sujuvuutta parannettiin samanaikaisesti.

Finnairin Ilmailuopiston tarjoama koulutus

Finnairin lento- ja palvelutoiminnan ammatit vaativat hyvää perusammattitaitoa. Lisäksi eräillä lentämisen, koneiden huollon kuin palvelutoiminnankin eri alueilla vaaditaan huomattava määrä erityisosaamista. Ammattikoulutusta Finnairissa koordinoi Finnairin Ilmailuopisto. Hyvän ammattiosaamisen toteutumista valvovat myös ilmailuviranomaiset. Koulutuksen toteuttavat eri toimintaryhmien alaisuudessa toimivat koulutusorganisaatiot. Ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen määrä kasvoi vuonna 1996 (pääryhminä lentäjät, lentoemännät ja stuerit, lentokoneasentajat ja asemapalveluhenkilökunta).

Keskijohdon esimiesvalmennustapah- tumissa on tietotaidon lisäksi korostettu tiimityön ja oikeiden asenteiden merkitystä sekä yhteistyön tärkeyttä esimies- toiminnan ja sitä kautta palveluproses- sien kehittämisessä.

TOIMENPIDEOHJELMA KANNATTAVUUDEN YLLÄPITÄMISEKSI

Helmikuussa 1997 julkistettiin seitsemänkohtainen toimenpideohjelma nimellä "Ohjelma 2", joka tähtää yhtiön vuosittaisen tuloksentekevyyden parantamiseen rakenteellisilla muutoksilla 500 miljoonalla markalla seuraavien kolmen vuoden aikana. Kovenevassa kansainvälisessä kilpailukentässä tämä on välttämätöntä toiminnan kannattavuuden säilyttämiseksi.

Toimenpideohjelman tavoitteena on vaikuttaa Finnairin tulokseen pitkällä aikavälillä pysyvästi. Lentoliikenteen jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä vaaditaan vahvaa perusrakennetta ja kykyä sopeutua nopeasti markkinatilanteen muutoksiin.

Ohjelman tavoitteena on sekä tuottojen lisääminen että kustannusten alentaminen. Kaikki yhtiön tulosvaikutteinen osaaminen hyödynnetään, mutta myös menotalous käy läpi mittavan remontin, jokainen toiminta ja sen kustannukset tarkastetaan.

Finnairin perusorganisaatio on toimiva. Ensimmäisenä pyrkimyksenä ei siksi ole henkilöstön vähentäminen. Yhtiössä pitää kuitenkin pystyä löytämään uusia tapoja toimia. Kasvuun on vastat-

tava nykyhenkilöstöllä mahdollisimman pitkälle. Konsernin henkilöstömenot ovat vuositasolla yli kaksi miljardia markkaa.

Finnairin palvelutasoon panostetaan jatkossakin merkittävästi. Asiakaspalvelun hyvä taso on yhtiön tärkeä voimavara.

Talouden ohjausta ja valvontaa tehostetaan, millä varmistetaan resurssien oikea kohdistuminen. Lentoliikenteen suurta kustannuserää, jakelukustannuksia ja tuottojen optimointia, tarkastellaan. Matkatoimistojen komissiosopimukset ja markkinoinnin palkkiojärjestelmät ym. tarkistetaan.

Lentoliikenteen operoinnin suunnitteluun kiinnitetään toimenpideohjelmassa erityistä huomiota. Lentoaikataulut ja henkilökunnan työvuorot järjestetään siten, että lentokoneiden miehistöt ja

koneet ovat optimoidusti oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Myöhästymiset maksavat merkittäviä summia vuosittain. Myös eri toimintojen työprosessit selvitetään. Työn- ja toimenkuvia ja eri toimintoihin kulutettavia aikoja kehitetään jatkuvasti. Sisäiset palvelut hinnoitellaan.

Lentokaluston osalta kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi Euroopan liikenteen lentokalustovalinnat. Erityistä huomiota kiinnitetään kaluston yhteneväisyyteen ja konetyyppien määrän vähentämiseen.

YMPÄRISTÖNSUOJELUN PERIAATTEET JA TOIMENPITEET

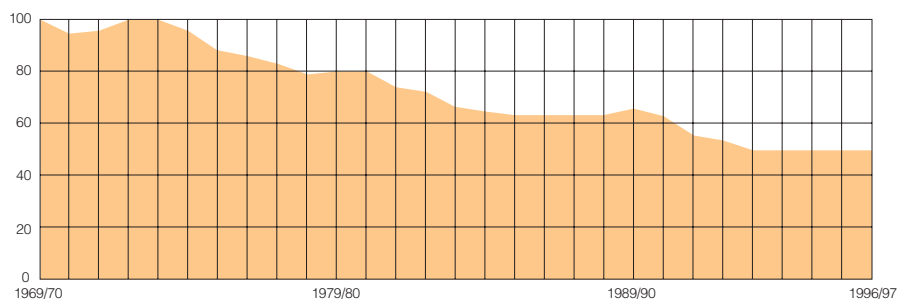
Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusnäkökohdat ovat kiinteästi sidoksissa Finnairin toimintaan ja koskettavat jokaista Finnairin työntekijää päivittäin. Finnair tunnustaa vastuunsa toimintaympäristönsä suojelemisesta ja kunnioittaa siihen liittyviä lakeja ja säädöksiä toiminnassaan.

Kansainvälisen lentoyhtiöiden järjestön IATA:n jäsenenä Finnair tunnustaa kansainvälisen siviili-ilmailuorganisaation ICAO:n johtavan roolin ilmailun ympäristösääntöjen kehittäjänä ja asettajana. Ympäristöpolitiikassaan Finnair sitoutuu IATA:n tavoitteeseen minimoida toiminnastaan aiheutuvat ympäristövaikutukset taloudellisesti järkevällä tavalla lento- ja työturvallisuutta vaarantamatta.

Finnair sitoutuu energiankulutuksessaan sekä veden että muiden luonnonvarojen käytössään tehokkuuteen ja kiinnittää erityistä huomiota uusiutumattomien luonnonvarojen säästeliääseen käyttöön. Toiminnasta aiheutuvia päästöjä, energiankulutusta ja jätteen määrää suhteutettuna lentotoiminnan suoritteeseen vähennetään nykyisestä tasostaan. Ympäristön kannalta kaikkein haitallisimmat ma-

Finnairin lentoliikenteen polttoainekulutuksen kehitys 1969/70-1996/97

Kehitysindeksi litraa/tarjottu tonnikilometri (1969/70=100)

terialit korvataan toisilla silloin kun se on mahdollista ja järkevää. Sen lisäksi niiden hyötykäyttöä ja kierrätystä lisätään.

Materiaalien, prosessien, laitteiden ja kaluston valinnassa Finnair huolehtii siitä, että asiakkaille, työntekijöille ja ympäristölle koitua riski olisi mahdollisimman pieni. Finnair sitoutuu jatkuvasti uudelleen arvioimaan ympäristölle aiheuttamaansa riskiä ja tarvittaessa muuttamaan toimintatapaansa. Kalustoon ja laitteisiin kohdistuvien ympäristönsuojelullisten muutospainneiden osalta Finnair pitää muutoksen ehtoina seuraavia tekijöitä:

- muutoksen on oltava teknisesti mahdollinen
- muutoksen on oltava toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevä
- muutoksen aiheuttama hyöty ympäristön kannalta on oltava kiistaton.

Finnair tunnustaa lentomelun aiheuttaman häiriön toimintaympäristössään ja kiinnittää siihen erityistä huomiota kalustovalinnoissaan. Finnair pitää myös tärkeänä, että lentomelu tunnustettaisiin merkittävänä alueellisena tekijänä lentokenttien läheisyydessä ja että maankäytön suunnittelussa tämä asia otettaisiin huomioon nykyistä paremmin.

Tilikauden 1996/97 ympäristövaikutuksiltaan merkittävin päätös oli hankkia yhtiön lomaliikenteeseen Boeing 757-koneita, jotka sekä melun että päästöjen osalta täyttävät kansainvälisen siviili-ilmailuorganisaation ICAO:n ympäristösäännökset selvällä marginaalilla. Lisäksi koneeseen päätettiin hankkia järjestelmä, joka mahdollistaa aiempaa tehokkaamman lennoilla tapahtuvan jätteiden lajittelun.

Tehtiin päätös uusista moottorikorjaamon pesulinjoista, minkä myötä ilmaan haihtuvien orgaanisten liuottimien määrä saadaan edelleen väheneään. Lentokonekorjaamolla dikloorimetaanittomilla maalipoistoaineilla tehdyillä laajan mittakaavan kokeilla saatiin rohkaisevia tuloksia.

Sovittiin käytöstä poistettujen renkaiden toimittamisesta hyötykäyttöön ja aloitettiin alumiinitölkkien keräily hyötykäyttöä varten. Matkustamosta tulevan tiskien käsittelyä varten avattiin uusi tiskilinja, jonka ansiosta jätteen hyötykäyttöä saatiin nostetuksi ja kaatopaikalle toimittettavan jätteen määrä saatiin pieneneään. Myös hajuhaitta väheni.

Lomaliikenteeseen tilatuista neljästä **Boeing 757** -lentokoneesta ensimmäinen luovutetaan syyskuussa ja toinen lokakuussa 1997. Lennot etelän lomakohteisiin uusilla koneilla aloitetaan lokakuussa 1997. Kolmannen Boeing 757 -koneensa yhtiö saa helmikuussa ja neljännen huhtikuussa 1998. Boeing 757 -koneisiin mahtuu enimmillään 238 matkustajaa. Finnairille tuleviin koneisiin tulee vain 219 istuinpaikkaa matkustusmukavuuden parantamiseksi.

Erilaisille harrasteryhmille kohdennettuja valmismatkoja on lisätty huomattavasti viime aikoina. Harrastematkaesitteet löytyvät myös Finnairin Internet-sivuilta.

Konsernin matkatoimistoalan taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1996/97	1995/96	Muutos
Liikevaihto Mmk	292,0	270,6	7,9 %
Liikevoitto Mmk	5,6	15,7	- 64,3 %
Henkilöstö / muutos henkilöä	1 177	1 105	72

Henkilöstömäärät ovat keskimääräisiä, osa-aikaisten osalta oikaistuja lukuja.

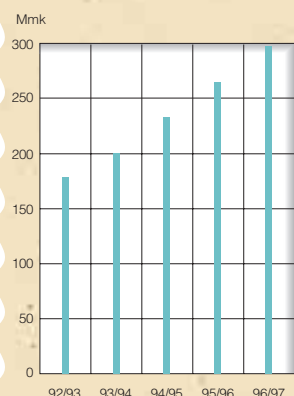
MATKATOIMISTOALA

Konsernin kaksi suurinta täydellisiä matkailupalveluja tarjoavia yhtiötä ovat Matkatoimisto Oy Area ja Suomen Matkatoimisto Oy. Niiden osuus koko toimialan liikevaihdosta on noin 90 %. Näiden lisäksi konserniin kuuluu kymmenen Suomessa ja ulkomailla toimivaa pienehköä matkatoimistoa. Ulkomailla toimivat matkatoimistot on yhdistetty yhteisen Norvista-organisaation alaisuuteen. Niiden tarkoituksena on tuottaa Finnair-pohjaisia matkoja Suomeen ja Suomen kautta muihin maihin sekä myös tuottaa paikallispalveluja. Ulkomailla noudatetaan työnjakoa siten, että Finnairin omat toimistot myyvät ja markkinoivat kaikkia Finnairin reittilentoihin pohjavia tuotteita. Norvista-toimistot puolestaan tuottavat kilpailukykyisiä loma- ja muita valmismatkoja. Norvista-ketjun toiminta on vielä kehittämissä vaiheissa. Täysipainoisen toiminnan on arvioitu mahdollistavan noin 250 milj. markan kokonaisuusmyynnin.

Suomen Matkatoimisto osti vuonna 1996 Kuopion Matkatoimisto Oy:n, Varkauden Matkatoimisto Oy:n enemmistön ja Onni Vilkas Oy:n Karhulan ja Haminan matkatoimistojen liiketoiminnot. Suomen Matkatoimiston uudeksi toimitusjohtajaksi nimitettiin 1.8.1996 alkaen eläkkeelle siirtyneen Carl Nybergin tilalle Pertti Sirskanen, joka toimi ennen nimitystään Kuopion ja Varkauden Matkatoimistojen johdossa.

Matkatoimisto Area ja Suomen Matkatoimisto tarjoavat monipuolista liikematkaj- ja vapaa-ajan matkailuun liittyvää

Matkatoimistoalan liikevaihto

palvelua ja osaamista. Alan kokonaisympäristöstä liikematkajien osuus on noin 80 % ja lomamatkojen vajeat 20 %. Myynti jakaantuu pääosin siten, että lentolippujen osuus on noin 70 %, valmismatkojen myynti noin 15 %, hotellimyynti vajeat 10 % ja laivaliput noin 5 %.

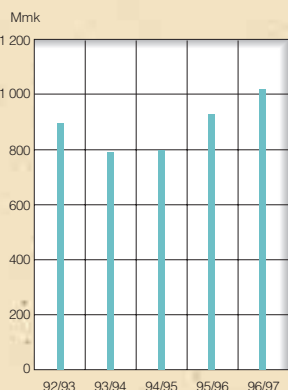
Matkatoimistojen asema ja toiminnan luonne on muuttumassa nopean tietoteknisen kehityksen tuomien informaatio- ja varausjärjestelmien seurauksena. Suomen Matkatoimisto on vuonna 1996 panostanut uuden tyyppisten liikematkakeskusten kehittämiseen. Tavoitteena on vahvistaa liikematkatoiminnan konsultoivaa luonnetta ja tukea sitä monipuolisella teknisellä kehityksellä. Tähän uuteen toimintamalliin perustuvia liikekeskuksia on avattu yhtiön pääkonttorin liikematkakeskuksessa ja Pitäjämäen liikematkakeskuksessa Helsingissä, Espoon Spektri Triossa ja Turun World Trade Centerissä.

Liikematkustuksen kasvu hidastui viime tilikaudella ja lomamatkustus kääntyi selvään nousuun. Vapaa-ajan matkustuksen arvioidaan kasvavan liikematkakojen nopeammin vuosituhatlupia kohti mentäessä.

VALMISMATKATOIMINTA

Konsernin valmismatkatoimintaa harjoittavia kotimaisia yhtiöitä ovat Aurinkomatkat ja Finnmatkat. Nämä sekä tuotenimenä tunnettu Top Club valmismatkajärjestäjä toimivat Finnair Travel Services Oy:n (FTS) alaisuudessa. Lisäksi konserniin kuuluu yksi Yhdysvalloissa ja yksi Kanadassa toimiva Norvistä -yh-

Valmismatkatoiminnan liikevaihto

tiöketjuun sisältyvä pienehkö matkajärjestäjä.

Vuonna 1996 tilauslennoilla suoritettiin Suomesta valmismatkoja yhteensä noin 800 000. Kasvu oli 12 % edellisestä vuodesta. Matkustajamäärä oli vielä selvästi alle vuoden 1989 huippuluvun, jolloin matkustajia oli 1,2 miljoonaa. Tilikautena 1996/97 Finnair Travel Services Oy:n alaisilla matkajärjestäjillä oli yhteensä 380 000 matkustajaa. Kasvu oli 13 % edellisestä tilikaudesta. Kasvun arvioidaan vielä voimistuvan tilikautena 1997/98, niin että se on noin 15 %.

Kesän 1997 kulttuurimatkatarkontaan kuuluu Savonlinnan Oopperajuhlien maailman kantaesitys, Einojuhani Rautavaaran ooppera Aleksis Kivi.

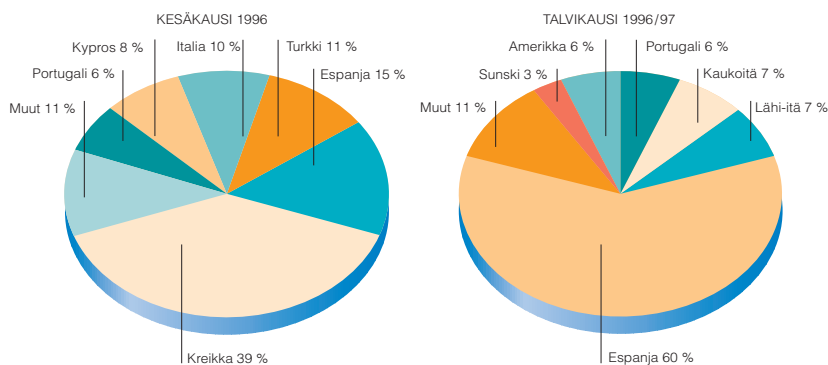
Konsernin valmismatkatoiminnan taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1996/97	1995/96	Muutos
Liikevaihto Mmk	1 050,8	926,3	13,4 %
Liikevoitto Mmk	0,3	- 0,7	142,9 %
Henkilöstö / muutos henkilöä	461	428	33

Henkilöstömäärät ovat keskimääräisiä, osa-aikaisten osalta oikaistuja lukuja.

Valmismatkatuotanto maittäin (Aurinkomatkat ja Finnmatkat)

Finnair Travel Services Oy:n alaisten matkanjärjestäjien markkinaosuus Suomen kokonaismarkkinoista on vajaat 50 %. Muu osuus on lähes kokonaan kolmella suurella matkanjärjestäjryhmällä, jotka ovat ruotsalainen Nordpool-ryhmä (Fritidsresor ja Hassen Matkat), englantilaisten omistama ruotsalainen SLG-ryhmä (Tjäreborg ja Spies) sekä turkkilainen Tursem-ryhmä (Kymppi-Matkat). Finnair Travel Services Oy:n alaisilla matkanjärjestäjäyhtiöillä on matkakohteita noin 200. Käytettävissä olevia hotelleja ulkomailla lähes 1 000 ja yöpymisvuorokausia vuodessa yhteensä noin neljä miljoonaa. Matkoista myydään 45 % yhdeksän oman myyntipisteen kautta ja loput 55 % välittävien 400 matkatoimistopisteen kautta.

Finnair Travel Services osti emoyhtiö Finnairilta lentokuljetuksia kertomusvuonna 513 milj. markan arvosta. Matkanjärjestäjien matkustajakuormitusuhde oli lennoilla 98 %. Alan markkinat ovat hyvin muutosherkät. Omilla matkanjärjestäjillä on tärkeä merkitys erityisesti ylläpidon tilanteissa lentokuljetuskapasiteetin käytön sopeuttamisessa ja alan kotimaisen työllisyyden turvaamisessa.

MUUT TOIMIALAT

Muut toimialat sisältävät Amadeus Finland Oy:n, Finncatering Oy:n, Nordic-Hotel Oy:n toiminnan ajalta 1.4.31.12.1996 ja Finnair Gateway Ravintolat Oy:n 1.1.1997 alkaen.

Amadeus Finland Oy huolehtii kansainvälisten lentoyhtiöiden perustaman informaatio- ja jakelujärjestelmän kehittämisestä ja ylläpidosta Suomessa. Amadeus on säilyttänyt johtavan asemansa maailman suurimpana varausjärjestelmänä. Amadeus Finland Oy:n kokonaismyynnistä 44 % kertyy varustustoista ja muu osa matkatoimistojärjestelmien käyttöoikeusmaksuista, laitemyynnistä ja vuokrauksesta. Liikevaih-

Konsernin muiden toimialojen taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1996/97	1995/96	Muutos
Liikevaihto Mmk	314,8	318,4	- 1,1 %
Liikevoitto Mmk	15,8	12,2	29,5 %
Henkilöstö / muutos henkilöä	628	665	- 37

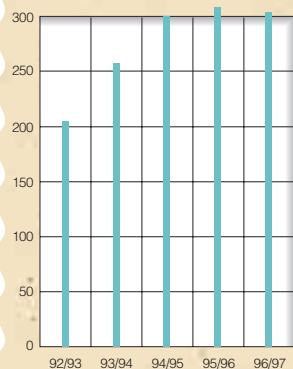
Henkilöstömäärät ovat keskimääräisiä, osa-aikaisten osalta oikaistuja lukuja.

Muiden toimialojen liikevaihto

Mmk

to oli päättyneenä tilikautena 61 milj. markkaa. Kilpailu eri varausjärjestelmien välillä on voimakasta ja uusi teknologia leviää nopeasti, mikä vaatii jatkuvaa panostusta kehittämiseen.

Finn catering Oy tuottaa lentoliikenteen muonitusta varten pääasiassa kylmäannoksia ja lisäksi leipomo-, eines-, pakaste-, lounas- ja juhlapalvelun tuotteita. Sen liikevaihto oli päättyneenä tilikautena 53 milj. markkaa.

Nordic-Hotel Oy:n ja Finnair Gateway Ravintolat Oy:n toiminta kattoivat vain osan tilikautta. Tästä johtuen toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto laski.

Kesäkuussa 1997 yhtiö valitsi uudeksi Euroopan liikenteen konetyypiksi Airbus 320 -lentokoneperheen, johon kuuluu kolme konekokoa; 126-paikkainen **Airbus 319**, 153-paikkainen **Airbus 320** ja 188-paikkainen **Airbus 321**. Uusia Airbus -koneita on tilattu yhteensä 12 kappaletta. Tilaussopimukseen sisältyy 24 koneen optio lisätilauksesta. Koneiden toimitukset alkavat vuonna 1999.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT JA OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

		1992/93	1993/94	1994/95 ¹⁾	1995/96 ¹⁾	1996/97 ¹⁾
Konsernin tuloslaskelma						
Liikevaihto	Mmk	5 456	5 941	6 653	7 186	7 403
- muutos	%	0,3	8,9	12,0	8,0	3,0
Käyttökate	Mmk	351	588	945	1 055	784
- suhteessa liikevaihtoon	%	6,4	9,9	14,2	14,7	10,6
Liikevoitto	Mmk	- 40	189	522	624	326
- suhteessa liikevaihtoon	%	- 0,7	3,2	7,8	8,7	4,4
Nettorahoituskulut	Mmk	310	69	103	91	16
- suhteessa liikevaihtoon	%	5,7	1,2	1,5	1,3	0,2
Tulos ennen satunnaiseriä ja veroja	Mmk	- 349	120	419	533	310
- suhteessa liikevaihtoon	%	- 6,4	2,0	6,3	7,4	4,2
Tulos ennen veroja	Mmk	- 367	120	419	533	429
- suhteessa liikevaihtoon	%	- 6,7	2,0	6,3	7,4	5,8
Konsernin tase						
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Mmk	4 031	4 132	3 937	4 043	4 046
Arvostuserät	Mmk	37	43	66	61	41
Vaihto-omaisuus	Mmk	191	171	171	188	202
Rahoitusomaisuus	Mmk	2 395	2 454	3 242	2 641	2 409
Vastaavaa yhteensä	Mmk	6 654	6 800	7 416	6 933	6 698
Osakepääoma	Mmk	246	323	408	408	410
Muu oma pääoma ja vähemmistöosuus	Mmk	909	1 144	1 850	2 183	2 343
Vieras pääoma	Mmk	5 499	5 333	5 158	4 342	3 945
Vastattavaa yhteensä	Mmk	6 654	6 800	7 416	6 933	6 698
Bruttoinvestoinnit ilman ennakkoja	Mmk	854	699	278	567	1 055
Bruttoinvestoinnit liikevaihdosta	%	15,6	11,8	4,2	7,9	14,3
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	negat.	8,7	21,2	15,4	7,7
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	7,2	8,7	15,1	15,7	9,4
Osakepääoman korotus	Mmk	-	76	85	-	2
Osingot tilikaudelta ²⁾	Mmk	-	19	41	82	82
Tulos /osake	mk	-6,67	1,93	5,10	4,56	2,48
Oma pääoma/osake	mk	21,69	22,72	27,68	31,74	33,54
Osinko/osake²⁾	mk	-	0,30	0,50	1,00	1,00
Osinko tuloksesta	%	-	15,53	9,81	21,92	40,27
Efektiivinen osinkotuotto	%	-	0,89	1,72	2,65	2,71
Omavaraisuusaste	%	17,5	21,8	30,9	37,9	41,7
Velkaantumisaste (Gearing)	%	225,8	153,6	43,0	25,3	12,8
Korolliset velat	Mmk	4 127	3 792	3 185	2 253	1 676
Likvidit varat	Mmk	1 519	1 539	2 214	1 598	1 323
Korollinen nettovelka	Mmk	2 608	2 253	971	655	353
- suhteessa liikevaihtoon	%	47,8	37,9	14,6	9,1	4,8
Nettorahoituskulut	Mmk	310	69	103	91	16
- suhteessa liikevaihtoon	%	5,7	1,2	1,5	1,3	0,2
Nettokorot	Mmk	87	139	103	99	17
- suhteessa liikevaihtoon	%	1,6	2,3	1,6	1,4	0,2
Tulorahoitus ³⁾	Mmk	35	514	825	816	905
Tulorahoitus liikevaihdosta	%	0,6	8,6	12,4	11,4	12,2
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin	kpl	53 223 480	59 509 008	71 649 571	81 584 480	82 053 018
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa	kpl	53 223 480	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018
Osakepääomaa vastaava osakemäärä tilikauden lopussa	kpl	49 281 000	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018
Hinta / voitto-suhde,P/E		-	17,44	5,69	8,26	14,86
Henkilöstö, keskimäärin		10 259	9 677	9 539	10 105	10 533

Henkilöstön keskimääräisiä lukuja on oikaistu yksinomaan osa-aikaisessa palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

1) Tilikausien 1994/95, 1995/96 ja 1996/97 vapaaehtoiset varaukset on konsernitilinpäätöksessä jaettu laskennalliseen verovelkaan ja vapaaseen omaan pääomaan sekä tuloslaskelmassa laskennallisen verovelan muutokseen. Vuosien 1992/93 ja 1993/94 tunnuslukuja ei ole muutettu.

2) Tilikauden 1996/97 osinko on hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

3) Tilikauden 1996/97 tulorahoitus sisältää laskennallisen verovelan vaikutuksen ja edellinen vuosi on muutettu vertailukelpoiseksi.

**TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVIEN
JA OSAKEKOHTAISTEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET**

Oman pääoman tuotto % (ROE)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä - verot}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto % (ROI)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Tulos / osake (mk)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä + / - vähemmistöosuus - verot}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$
Oma pääoma / osake (mk)	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä tilikauden lopussa}}$
Omavaraisuusaste %	=	$\frac{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
Velkaantumisaste (Gearing), %	=	$\frac{\text{Korolliset velat - likvidit varat}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuudet}} \times 100$
Osinko tuloksesta %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantikorjattu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}} \times 100$
Hinta / voittosuhte, P/E	=	$\frac{\text{Pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{Tulos / osake}}$

TYTÄRYHTIÖT

	Kokonaismyynti (1 000 mk) 1996/97	Muutos %	Liikevaihto (1 000 mk) 1996/97	Muutos %	Henkilömäärä 31.3. 1997	1996	Finnair Oy:n omistus % (välttön tai välillinen)
Malmilento Oy							
Tutkimuslennot							
Toimitusjohtaja Pekka Välimäki	3 005	-	3 005	-	-	-	100,0
Matkatoimisto Oy Area							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Timo Mannermaa	1 064 955	+10	1 036 605	+ 7	427	399	100,0
Area Baltica Reisibüroo AS, Viro							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Tuula Hyvönen	-	-	-	-	-	-	100,0
ZAO Norvista, Venäjä							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Tuula Hyvönen	9 640	+ 100	935	+ 87	17	16	100,0
Estravel AS, Viro							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Aivo Takis	79 994	+ 23	10 939	-	98	80	72,0
BMR Balti Meediareklaami AS, Viro							
Mainostoimisto							
Toimitusjohtaja Tiia Raidma	1 494	+193	1 494	-	11	3	72,0
Finlandia Agence de Voyages S.A.R.L., Ranska							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Leena Uurala	22 302	+ 26	3 805	+ 20	7	11	99,8
Finlandia Travel Agency Ltd., Englanti							
Täydellinen matkatoimisto							
Vt. toimitusjohtaja Antero Lahtinen	88 915	+ 48	9 250	+ 23	27	26	100,0
Mikkelin Matkatoimisto Oy							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Heleena Mutanen	20 027	+ 6	2 097	- 26	10	7	51,0
Norvista Travel AB, Ruotsi							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Billy Carlsson	14 074	+ 5	3 650	+ 66	9	10	100,0
Suomen Matkatoimisto Oy							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Pertti Pirskanen	1 414 626	+ 5	147 104	- 1	573	563	99,8
Kuopion Matkatoimisto Oy							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Pertti Pirskanen	46 656	-	5 775		45	-	100,0
Varkauden Matkatoimisto Oy							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Leena Torvinen	12 848	-	1 348		14	-	69,6
Oy Aurinkomatkat - Suntours Ltd Ab							
Seuramatkatoiminta							
Toimitusjohtaja Timo Heinonen	715 117	+ 19	672 258	+ 12	242	237	97,1
Finnair Travel Services Oy							
Seuramatkayhtiöiden tuotanto, talous- ja hallintopalvelut							
Toimitusjohtaja Timo Heinonen	80 190	+ 151	76 035	+ 146	102	96	100,0
Oy Finnmatkat - Finntours Ab							
Seuramatkatoiminta							
Toimitusjohtaja Timo Heinonen	314 773	- 8	294 089	+ 4	139	142	100,0
Norvista Travel Ltd, Kanada							
Seuramatkatoiminta							
Toimitusjohtaja Jyrki Eriksson	9 546	- 15	1 494	- 80	4	8	100,0
Norvista Ltd, USA							
Seuramatkatoiminta							
Toimitusjohtaja Anneli Karppinen	26 087	-	6 893	-	15	9	100,0
Norvista S.R.L., Italia							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Marisa Impellizeri	8 355	-	1 504	-	3	-	100,0
Norvista Reisen GmbH, Saksa							
Täydellinen matkatoimisto							
Toimitusjohtaja Merja Pollok	2 007	-	2 007	-	7	-	100,0
Finnair Gateway Ravintolat Oy							
Hotelli- ja ravintolatoiminta							
Toimitusjohtaja Anssi Komulainen	15 324	-	15 324	-	164	-	100,0
Finn catering Oy							
Catering - toiminta							
Toimitusjohtaja Leo Eerikas	52 791	+ 11	52 791	+ 11	126	124	100,0
Amadeus Finland Oy							
Matkailualan varaus- ja informaatiojärjestelmäpalvelut							
Toimitusjohtaja Kari Koli	61 119	+ 7	61 119	+ 7	39	37	95,0
Kiinteistöyhtiöt	1 966	+ 0	1 966	+ 0	1	1	100,0
YHTEENSÄ	4 065 811	+ 13	1 478 487	+ 13	2 080	1 769	

YHTEYSTIETOJA

FINNAIR OY:N PÄÄKONTTORI

Tietotie 11 A
Helsinki-Vantaan lentoasema
PL 15
01053 Finnair
puhelin (09) 81 881
fax (09) 818 4401

FINNAIR OY:N TYTÄRYHTIÖITÄ

Amadeus Finland Oy
Dagmarinkatu 4
PL 278
00101 Helsinki
puhelin (09) 818 799
fax (09) 490 427

Finnair Gateway Ravintolat Oy
Helsinki-Vantaan Lentoasema
01530 Vantaa
puhelin (09) 818 3606
fax (09) 818 3609

Finnair Travel Services Oy
Dagmarinkatu 4
PL 275
00101 Helsinki
puhelin (09) 818 787
fax (09) 818 7818

Finn catering Oy
Valimokuja 2
PL 38
01511 Vantaa
puhelin (09) 8700 250
fax (09) 8700 2515

Kuopion Matkatoimisto Oy
Kauppakatu 22
70100 Kuopio
puhelin (017) 265 6100
fax (017) 265 6101

Matkatoimisto Oy Area
Päivärinnankatu 1
PL 6
00251 Helsinki
puhelin (09) 818 383
fax (09) 818 3245

Mikkelin Matkatoimisto Oy
Porrassalmenkatu 23
50100 Mikkeli
puhelin (015) 321 100
fax (015) 321 1010

Oy Aurinkomatkat-Suntours Ltd Ab
Dagmarinkatu 4
PL 287
00101 Helsinki
puhelin (09) 12 331
fax (09) 818 7008

Oy Finnmatkat-Finntours Ab
Dagmarinkatu 4
PL 840
00101 Helsinki
puhelin (09) 175 344
fax (09) 818 7280

Suomen Matkatoimisto Oy
Kaivokatu 10 A
00101 Helsinki
puhelin (09) 18 261
fax (09) 612 1547

Varkauden Matkatoimisto Oy
Ahlströminkatu 8
78250 Varkaus
puhelin (017) 551 0511
fax (017) 551 0555

NORVISTA TOIMISTOT

**AMSTERDAM
Norvistä B.V.**
Danny Ostendorf, toimitusjohtaja
World Trade Center
Schiphol Boulevard 185
1118 BG Schiphol Airport
puhelin +31-20-316 4023
fax +31-20-316 4030

**FRANKFURT
Norvistä Reisen GmbH**
Merja Pollok, toimitusjohtaja
Karlstrasse 12
D-60329 Frankfurt/M
puhelin +49-69-24 29 7730
fax +49-69-24 29 7790

**LONTOO
Norvistä**
Antero Lahtinen, vt. toimitusjohtaja
227 Regent Street
London W1R 8PD
puhelin + 44-171-409 7333
fax + 44-171-409 0553 or 408 0932

**MILANO
Norvistä S.R.L.**
Marisa Impellizeri, toimitusjohtaja
Via Larga 2
20122 Milan
puhelin +39-2-8901 0294,-95
fax +39-2-8901 0297

**NEWYORK
Norvistä Ltd**
Anneli Karppinen, toimitusjohtaja
228 East 45th Street
New York, NY 10017
puhelin +1-212-818 1198
fax +1-212-818 05

**PARIISI
Norvistä**
Leena Uurala-Corbion, toimitusjohtaja
19 Rue de Choiseul
75002 Paris
puhelin +33-1-49 24 0597
fax +33-1-40 17 0500

**RIIKA
Norvistä**
Laila Auzenberg, toimitusjohtaja
Kr.Barona 13/15, Astrides House
Riga
puhelin +371-7-217617
fax +371-7-287977

**TUKHOLMA
Norvistä Travel AB**
Billy Carlsson, toimitusjohtaja
Box 38 183 (Fatburs kvarngatan 10)
100 64 Stockholm
puhelin +46-8-720 3330
fax +46-8-720 4092

**TALLINNA
Estravel AS**
Aivo Takis, toimitusjohtaja
BOX 3727 (Suur-Karja 15)
EE-0090 Tallinn
puhelin +372-6-266 200
fax +372-6-266 202

**TORONTO
Norvistä Ltd**
Jyrki Eriksson, toimitusjohtaja
20 York Mills Road, Suite 402
Toronto, North York, ONT M2P2C2
puhelin +1-416-222 0740
fax +1-416-222 5004

**VENÄJÄ
ZAO Norvistä**
Tuula Hyvönen, toimitusjohtaja

Pietari
Marja Rissanen, toimistopäällikkö
Hotel Astoria, Boljshaja Morskaja 39
190000 St.Petersburg
puhelin +7-812-210 5081
fax +7-812-210 5084

Moskova
Satu-Johanna Oksanen, toimistopäällikkö
Spiridonevskij Pereulok 5 kv 5
103 104 Moscow
puhelin +7-095-290 6683
fax +7-095-956 0763

FINNAIR-KONSERNIN LIKENNETIETOJA

	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97
ULKOMAAN REITTILIIKENNE					
Lentotunteja	69 158	71 118	84 301	100 130	102 215
Lentokilometrejä	42 379 000	45 550 000	52 474 000	62 250 000	63 450 000
Tarjottuja henkilökilometrejä	7 044 568 000	7 914 545 000	10 021 335 000	11 696 404 000	11 612 462 000
Maksettuja henkilökilometrejä	3 937 948 000	4 811 651 000	6 617 674 000	7 892 862 000	7 827 823 000
Matkustajakuormitussuhde	55,9	60,8	66,0	67,5	67,4
Tarjottuja tonnikilometrejä	978 052 000	1 136 434 000	1 413 745 000	1 614 600 000	1 680 417 000
Maksettuja tonnikilometrejä	482 351 000	610 242 000	802 337 000	936 039 000	967 191 000
Painokuormitussuhde	49,3	53,7	56,8	58,0	57,6
Matkustajia	1 857 737	2 144 340	2 802 980	3 261 879	3 330 676
Rahtia (1000 kg)	28 943	35 621	43 335	45 920	51 618
Postia (1000 kg)	5 724	6 718	6 932	7 740	8 220
KOTIMAAN REITTILIIKENNE					
Lentotunteja	48 215	44 759	45 185	45 787	47 523
Lentokilometrejä	19 789 000	18 393 000	18 293 000	18 612 000	19 131 000
Tarjottuja henkilökilometrejä	1 807 657 000	1 647 980 000	1 648 074 000	1 693 606 000	1 769 312 000
Maksettuja henkilökilometrejä	875 725 000	818 313 000	869 019 000	918 509 000	999 617 000
Matkustajakuormitussuhde	48,4	49,7	52,7	54,2	56,5
Tarjottuja tonnikilometrejä	190 633 000	169 798 000	170 045 000	179 462 000	195 015 000
Maksettuja tonnikilometrejä	77 814 000	72 890 000	77 452 000	80 928 000	87 708 000
Painokuormitussuhde	40,8	42,9	45,5	45,1	45,0
Matkustajia	2 050 828	1 864 355	1 957 498	2 050 172	2 230 951
Rahtia (1000 kg)	4 316	4 248	4 624	4 608	4 657
Postia (1000 kg)	732	898	1 214	1 158	949
TILAUSLENTOLIIKENNE					
Lentotunteja	22 945	18 359	14 767	16 356	17 832
Lentokilometrejä	16 403 000	12 956 000	10 006 000	11 000 000	12 269 000
Tarjottuja henkilökilometrejä	4 157 932 000	3 594 812 000	2 426 299 000	2 284 557 000	2 549 558 000
Maksettuja henkilökilometrejä	3 568 793 000	3 122 078 000	2 048 929 000	1 921 114 000	2 170 417 000
Matkustajakuormitussuhde	85,8	86,8	84,4	84,1	85,1
Tarjottuja tonnikilometrejä	411 019 000	355 604 000	236 391 000	223 448 000	252 681 000
Maksettuja tonnikilometrejä	331 953 000	289 956 000	187 981 000	175 445 000	198 817 000
Painokuormitussuhde	80,8	81,5	79,5	78,5	78,7
Matkustajia	1 084 479	911 158	671 287	650 478	718 241
Rahtia (1000 kg)	2 971	2 654	1 424	1 009	1 189
Postia (1000 kg)	70	29	35	49	35
LENTOTOIMINTA YHTEENSÄ					
Lentotunteja	140 318	134 236	144 253	162 273	167 570
Lentokilometrejä	78 571 000	76 899 000	80 773 000	91 862 000	94 850 000
Tarjottuja henkilökilometrejä	13 010 157 000	13 157 337 000	14 095 708 000	15 674 567 000	15 931 332 000
Maksettuja henkilökilometrejä	8 382 466 000	8 752 042 000	9 535 622 000	10 732 485 000	10 997 857 000
Matkustajakuormitussuhde	64,4	66,5	67,6	68,5	69,0
Tarjottuja tonnikilometrejä	1 579 704 000	1 661 836 000	1 820 181 000	2 017 510 000	2 128 113 000
Maksettuja tonnikilometrejä	892 118 000	973 088 000	1 067 770 000	1 192 412 000	1 253 716 000
Painokuormitussuhde	56,5	58,6	58,7	59,1	58,9
Matkustajia	4 993 044	4 919 853	5 431 765	5 962 529	6 279 868
Rahtia (1000 kg)	36 230	42 523	49 383	51 537	57 464
Postia (1000 kg)	6 526	7 645	8 181	8 947	9 204

LIKENNETIETOJEN SELITYKSET

Tarjottu henkilökilometri

Tarjolla ollut paikkamäärä x lennetty matka kilometreissä*

Maksettu henkilökilometri

Kuljetettu matkustajamäärä x matkustajan matkan pituus kilometreissä*

Matkustajakuormitussuhde %

Maksettujen henkilökilometrien %-osuus tarjotuista henkilökilometreistä

Tarjottu tonnikilometri

Tarjolla ollut kuormatila (tonneissa) x lennetty matka kilometreissä*

Maksettu tonnikilometri

Kuljetettu kuorma (matkustajat, rahti, posti tonneissa) x kuljetusmatkan pituus kilometreissä*

Painokuormitussuhde %

Maksettujen tonnikilometrien %-osuus tarjotuista tonnikilometreistä

* Kilometrit ovat IATA:n isoympyräetäisyyksiä.

REITTIKOHTEET 1997

**HELSINKI
GATEWAY**

VUOSIKERTOMUS
1996 / 1997